

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.008.03.2016

D/16/507

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

Trzebowniko 22, 36-001 Trzebowniko

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/507– Wsparcie ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	1. Sebastian Szozda, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/148/2016 z dnia 14 grudnia 2016 r. 2. Urszula Dziedzic, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/37/2017 z dnia 21 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 944-945)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego od dnia 27 maja 2013 r. Poprzednio funkcję Marszałka Województwa Podkarpackiego pełnili: Zygmunt Cholewiński – od dnia 25 listopada 2006 r. do dnia 29 listopada 2010 r., Mirosław Karapyta – od dnia 30 listopada 2010 r. do dnia 26 maja 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie² Najwyższej Izby Kontroli w Urzędzie podejmowano³ skuteczne działania mające na celu wsparcie turystyki z funduszy Unii Europejskiej. Wyniki kontroli wskazują, że objęte dofinansowaniem projekty dotyczące turystyki przyczyniły się do rozwoju turystyki w województwie. Potwierdzają to dane Głównego Urzędu Statystycznego⁴, zgodnie z którymi w regionie nastąpił istotny wzrost wskaźników dotyczących turystyki, takich jak liczba turystów odwiedzających województwo podkarpackie, czy też liczba miejsc noclegowych oferowanych turystom.

W kontrolowanej działalności stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły określania kryteriów naboru wniosków do dofinansowania, egzekwowania wskaźników rezultatu niektórych projektów oraz monitorowania wdrażania *Strategii rozwoju turystyki dla województwa podkarpackiego na lata 2007-2013*⁵.

Wsparcie ruchu turystycznego realizowane było ze środków *Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego* w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013*⁶. Największy wpływ na wsparcie turystyki w regionie miało dofinansowanie w ramach dwóch osi priorytetowych RPO WP: osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*⁷ (dofinansowanie projektów sektora prywatnego, głównie w zakresie bazy noclegowo-gastronomicznej) oraz osi priorytetowej VI *Turystyka i kultura*⁸ (dofinansowanie

¹ Zwany w dalszej treści *Urzędem, Instytucją Zarządzającą* lub *IZ*.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

³ W latach 2006-2017 (do dnia zakończenia kontroli).

⁴ W dalszej treści: *GUS*.

⁵ W dalszej treści: *Strategia rozwoju turystyki*.

⁶ W dalszej treści: *RPO WP*.

⁷ W dalszej treści: *Oś I*.

⁸ W dalszej treści: *Oś VI*.

projektów – których beneficjentami były jednostki samorządowe oraz organizacje społeczne lub kościelne – takich jak wsparcie zabytków, rozwój muzeów, organizacja tras turystycznych czy punktów informacji turystycznej). Łącznie, w zakresie wsparcia turystyki, w ramach osi I objęto dofinansowaniem 97 projektów na łączną kwotę 217.856.787 zł (w tym dofinansowanie ze środków UE wyniosło 68.337.651 zł), zaś w ramach osi VI objęto dofinansowaniem 61 projektów na łączną kwotę 130.174.593 zł (w tym dofinansowanie ze środków UE wyniosło 116.544.540 zł).

W ramach naboru programów do dofinansowania dotyczącego osi I, jedynie w konkursie przeprowadzonym w 2008 r., jednym z kryteriów wyboru była działalność beneficjenta w ramach branży turystycznej (co skutkowało otrzymaniem 10 pkt. na 100 możliwych). Wszystkie zrealizowane projekty⁹ związane z turystyką dofinansowane w ramach osi I zostały utrzymane w wymaganym okresie trwałości. W przypadku projektów, w których nie osiągnięto zakładanych wskaźników rezultatu, podejmowano działania zgodne z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi Urzędu.

W ramach osi VI, kryteria jakościowe oceny merytorycznej-jakościowej nie obejmowały wszystkich celów określonych dla tej osi w RPO WP, ponieważ przyjęte kryteria bezpośrednio nie dotyczyły wsparcia ruchu turystycznego. Kryteria te, z wyjątkiem jednego, nie były skorelowane ze wskaźnikami rezultatu przyjętymi w konkursie, co utrudniało egzekwowanie od beneficjentów osiągnięcia wskaźników rezultatu na założonym poziomie. Wszystkie projekty zrealizowane w ramach osi VI zachowały trwałość w okresie pięcioletnim od zakończenia ich realizacji. W przypadku sześciu projektów nie udało się osiągnąć wszystkich założonych wskaźników rezultatu.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w Urzędzie nierzetelnie egzekwowano od beneficjentów tych projektów osiągnięcie założonych wskaźników rezultatu (nie stosowano w pełni regulacji wewnętrznych przyjętych w tym zakresie). W ocenie NIK, w Urzędzie nie zapewniono właściwego monitoringu realizacji *Strategii rozwoju turystyki*, ponieważ nie wyegzekwowano realizacji tego obowiązku od Podkarpackiej Regionalnej Organizacji Turystycznej¹⁰, pomimo, iż podmiot ten zobligowany był do ww. monitoringu.

W kontroli ustalono, iż wprawdzie osiągnięte zostały cele RPO WP dla osi VI, jednakże w roku 2012 docelową wartość wskaźników związanych z rozwojem turystyki ograniczono, zaś zwiększono docelowe wartości wskaźników projektów z zakresu wsparcia kultury.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, dofinansowane w ramach osi VI projekty przyczyniły się do rozwoju turystyki w województwie podkarpackim, zwłaszcza że objęte dofinansowaniem obiekty o charakterze kulturowym (muzea, zabytki, itp.) stanowiły również element oferty turystycznej i wpływały na podniesienie atrakcyjności województwa dla turystów.

Dofinansowanie projektów mających na celu wsparcie ruchu turystycznego poprzedzone zostało rzetelnym sporządzeniem dokumentów strategicznych, te zaś opracowane zostały na podstawie ewaluacji działań z lat poprzednich. Z kolei ewaluacja działań z zakresu wsparcia turystyki realizowana w ramach RPO WP wykazała, iż udział projektów z zakresu turystyki w ogólnej strukturze finansowej RPO WP był bardzo niski, zaś w ramach VI osi dominowały projekty z zakresu modernizacji obiektów dziedzictwa kulturowego.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w Urzędzie podejmowano działania, mające na celu promocję turystyki w regionie. NIK stwierdza, iż samorząd województwa

⁹ Dla dwóch projektów - w trakcie kontroli NIK - nie upłynął jeszcze okres trwałości.

¹⁰ W dalszej treści: *PROT*.

podkarpackiego realizował zadania związane z promocją dotyczącą możliwości wykorzystania – przez potencjalnych beneficjentów – środków z funduszy UE, na realizację projektów służących rozwojowi turystyki.

Opis stanu
faktycznego

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Dokumenty strategiczne województwa w zakresie potrzeb rozwoju turystyki.

1. Głównymi dokumentami strategicznymi, w których określono założenia i zadania z zakresu turystyki były: *Strategia rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020*¹¹ oraz *Strategia rozwoju turystyki*.

Strategia rozwoju turystyki przyjęta została uchwałą Nr VII/99/07 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2007 r. Została ona sporządzona przez PROT na podstawie umowy zawartej w dniu 9 sierpnia 2006 r. pomiędzy Województwem Podkarpackim a PROT.

(dowód: akta kontroli str. 6-27)

W części nr 8 *Strategii rozwoju turystyki* określono źródła finansowania zadań (środki unijne, budżety samorządowe, fundusze strukturalne, inne niż unijne źródła międzynarodowe, środki prywatne itp.) oraz programy, w ramach których miała następować realizacja zadań (RPO WP, Programy operacyjne: „Rozwój Polski Wschodniej”, „Infrastruktura i środowisko”, „Innowacyjna gospodarka”, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich).

(dowód: akta kontroli str. 127-149)

Strategia rozwoju województwa z dnia 20 października 2006 r. w części III „Realizacja strategii”, pkt 2 „Instrumenty realizacji strategii” – określała źródła finansowania zadań oraz programy, w ramach których miała następować realizacja zadań – w sposób tożsamy ze *Strategią rozwoju turystyki*. Aktualizacje *Strategii rozwoju województwa* z dnia 23 sierpnia 2010 r. oraz z dnia 26 sierpnia 2013 r. również określały źródła finansowania zadań oraz programy, w ramach których miała następować realizacja zadań ujętych w tej Strategii.

(dowód: akta kontroli str. 180-181, 215-221, 247-254)

2. *Strategia rozwoju turystyki* zawierała m.in. analizę SWOT, w której wskazano następujące zagrożenia w zakresie rozwoju turystyki na terenie województwa podkarpackiego:
 - struktura organizacji podmiotów odpowiedzialnych za turystykę – brak wydziałów odpowiedzialnych tylko za turystykę w samorządach;
 - konieczność prefinansowania projektów unijnych – brak środków w budżetach gmin, miast, powiatów;
 - terroryzm – strach przed lataniem samolotami;
 - niski poziom dochodów przeciętnej polskiej rodziny – niski poziom wydatków na cele turystyczne;
 - migracja młodych, zdolnych ludzi za granicę;

¹¹ W dalszej treści *Strategia rozwoju województwa*, przyjęta uchwałą Nr LXIII/790/06 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 20 października 2006 r. Dokument ten był aktualizowany: Uchwałą Nr L/932/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 sierpnia 2010 r. oraz Uchwałą Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 sierpnia 2013 r. Uchwała z dnia 26 sierpnia 2013 r. w sprawie aktualizacji *Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007 – 2020* została poprzedzona opracowaniem m.in. oceny realizacji oraz aktualności celów i priorytetów rozwojowych *Strategii* w kontekście nowych zadań i wyzwań polityki rozwoju kraju i Unii Europejskiej, założeniami do aktualizacji *Strategii*, diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego oraz prognozą oddziaływania na środowisko projektu *Strategii* rozwoju województwa.

- konkurencja ze strony turystycznych regionów w Polsce;
- konkurencja ze strony Ukrainy i Słowacji;
- niekorzystne tendencje w turystyce przyjazdowej i turystyce krajowej;
- niekorzystny stereotyp Polski południowo-wschodniej.

(dowód: akta kontroli str. 157-160)

Strategia rozwoju województwa z dnia 20 października 2006 r. nie zawierała analizy ryzyka w zakresie turystyki. Sporządzona została analiza SWOT, w której – w części dotyczącej zagrożeń – określono zagrożenia pośrednio związane z rozwojem turystyką (m.in. niska atrakcyjność i konkurencyjność województwa, spadek konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej regionu, opóźnienie programu budowy autostrad i dróg szybkiego ruchu na obszarze województwa oraz procesu poprawy komunikacji drogowej i kolejowej, powstawanie konkurencyjnych europejskich szlaków komunikacyjnych).

Aktualizacja *Strategii rozwoju województwa* z dnia 23 sierpnia 2010 r. zawierała zapisy dotyczące zagrożeń związanych z rozwojem turystyki, wskazując na niski standard bazy turystycznej, niepozwalający w pełni wykorzystywać walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu.

W aktualizacji *Strategii rozwoju województwa* z dnia 26 sierpnia 2013 r., do zagrożeń zaliczono wysoką wrażliwość sektora turystycznego na zmiany w koniunkturze gospodarczej oraz ryzyko niskiego poziomu wsparcia rozwoju turystyki w województwie środkami zewnętrznymi, w tym z UE.

(dowód: akta kontroli str. 79-80, 199-201, 229-231)

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pani Danuta Cichoń podała, iż mechanizmy kontrolne zostały opisane w poszczególnych wersjach *Strategii rozwoju województwa podkarpackiego* w częściach Realizacja strategii – Monitoring i ocena realizacji strategii (2006 r.), System realizacji i ramy finansowe strategii – System wdrażania i monitoringu strategii (aktualizacja 2010 r.), System realizacji – Monitoring i ewaluacja (aktualizacja 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 285)

- 3., 4. Samorząd Województwa przewidział mechanizmy stymulujące spójność działań podejmowanych na poziomie gmin i regionu, mechanizmy koncentracji środków oraz stymulował kompleksowość i komplementarność działań.

W części nr 4 *Strategii rozwoju turystyki – Audyt turystyczny województwa podkarpackiego* zapisano (w ramach części poświęconej aktywności marketingowej regionu), iż: *Można skonstatować prostą zależność wizerunku województwa od ilości markowych produktów turystycznych i siły marketingowej marki, wzmacnianej wyrazistym wizerunkiem regionu. Tego typu działania wymagają zbudowania strategii promocyjnej wizerunku województwa podkarpackiego na lata 2007-2013, ściśle skoordynowanej z harmonogramem niniejszej Strategii, strategiami marketingowymi organizatorów poszczególnych marek turystycznych województwa: istniejących, budowanych i projektowanych. Te działania powinny być realizowane symultanicznie w pełnej synergii, w porozumieniu ich realizatorów z trzech sektorów: administracji publicznej, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców z branży turystycznej. W części nr 7 *Strategii rozwoju turystyki – Koncepcja rozwoju turystyki województwa podkarpackiego* (obszar priorytetowy nr 5 – Wsparcie instytucjonalne) zapisano, iż: *Zaproponowane działania mają doprowadzić do sytuacji, w której otoczenie instytucjonalne będzie stanowiło faktyczne wsparcie dla rozwoju turystyki, i w której trzy grupy interesariuszy, mając wspólne cele, będą podejmowały wspólne działania, dzięki czemu zwiększy się ich efektywność oraz – co również istotne – dzięki efektowi synergii, zmniejszą się koszty.**

(dowód: akta kontroli str. 89, 282-283, 291)

W *Strategii rozwoju województwa* i w jej aktualizacjach znalazły się zapisy dotyczące komplementarności i synergii, a także stymulujące spójność działań w zakresie turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 162-254, 286)

5. *Strategia rozwoju województwa* z dnia 20 października 2006 r. oraz jej aktualizacja z 2010 r., jako część integralną dokumentu, zawierały *Diagnozę sektorowo-przestrzenną kształtowania się procesu rozwoju regionu*, w której znajdowały się również zapisy dotyczące potrzeb turystyki. Aktualizacja *Strategii* z 2013 r. została poprzedzona opracowaniem m.in. *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego – Aktualizacja strategii rozwoju Województwa podkarpackiego na lata 2007-2013*, sporządzonej przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne.

Zapisy *Strategii rozwoju województwa* uwzględniały stwierdzone w wyniku diagnozy potrzeby rynku turystycznego.

W części diagnostycznej *Strategii rozwoju województwa* z 2006 r. omówiono walory oraz szczególną atrakcyjność turystyczną województwa.

W *Strategii rozwoju województwa* dokonano również diagnozy turystycznej w kontekście międzynarodowym, wskazując na:

- słabą infrastrukturę komunikacyjną,
- niewystarczającą bazę noclegową,
- brak markowych produktów turystycznych,
- niewystarczającą ilość opracowanych przez branżę turystyczną ofert kierowanych do turysty z zagranicy,
- niskie nakłady finansowe na promocję regionu.

(dowód: akta kontroli str. 166-168, 190-194, 261-281)

6. Priorytety i kierunki interwencji w zakresie turystyki określone w RPO WP sporządzone zostały zgodnie z diagnozą potrzeb rynku turystycznego, opracowaną w dokumentach strategicznych województwa z tym, iż w skład VI osi dotyczącej turystyki, weszły również zadania związane z kulturą. W szczegółowym opisie priorytetów RPO WP zapisano, iż projekty realizowane w ramach osi VI, w zakresie turystyki winny być spójne ze *Strategią rozwoju turystyki*.

(dowód: akta kontroli str. 166-168, 190-194, 261-281, 292-299)

7. *Strategia rozwoju turystyki* uwzględniała zapisy projektu *Strategia rozwoju województwa*¹². W *Strategii rozwoju turystyki* dokonano szczegółowej analizy celu głównego *Strategii rozwoju województwa*: *Podniesienia krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zrównoważenia rynku pracy oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności*.

W *Strategii rozwoju województwa* zidentyfikowanych zostało 8 obszarów strategicznych, które determinowały jego rozwój gospodarczy, społeczny, ekologiczny i przestrzenny¹³.

W ramach każdego z obszarów strategicznych sformułowane zostały cele strategiczne, priorytety i kierunki działań wspierane przez politykę intraregionalną.

W *Strategii rozwoju turystyki* przedstawiono szczegółowo priorytety i kierunki działań *Strategii rozwoju województwa*, które wykazywały związek z turystyką.

¹² W okresie sporządzania *Strategii rozwoju turystyki*, *Strategia rozwoju województwa* nie była jeszcze przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

¹³ Gospodarka regionu, infrastruktura techniczna, obszary wiejskie i rolnictwo, ochrona środowiska, kapitał społeczny, współpraca międzynarodowa, ochrona zdrowia oraz pomoc społeczna.

W *Strategii rozwoju województwa* określono następujące kierunki działań:

- podniesienie konkurencyjności produktu turystycznego,
- rozwój marketingu turystycznego regionu,
- współpraca podmiotów i instytucji związanych z turystyką, w tym rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz służącego pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich i innych zewnętrznych źródeł wspierających bezpośrednio lub pośrednio rozwój turystyki,
- przygotowanie wysoko wykwalifikowanych kadr dla obsługi ruchu turystycznego, planowania oraz zarządzania rozwojem turystyki w regionie.

Z kolei w zakresie priorytetu nr 2 obszaru strategicznego „Współpraca międzynarodowa” wprowadzono kierunek działania p.n.: „Współpraca w zakresie informacji i promocji turystyczno-kulturalnej”.

W aktualizacji *Strategii* z 2013 r., zdefiniowano następujące kierunki działań:

- rozwój atrakcji turystycznych oraz infrastruktury turystycznej,
- podniesienie konkurencyjności produktów turystycznych we wiodących formach turystyki przyjazdowej województwa,
- rozwój promocji turystycznej oraz partnerstwa służącego turystyce przyjazdowej do województwa.

Kierunki działań określone w *Strategii rozwoju województwa* były zgodne z obszarami priorytetowymi określonymi w *Strategii rozwoju turystyki*, w której wydzielono pięć głównych obszarów priorytetowych: produkt turystyczny, zasoby ludzkie, przestrzeń turystyczna, marketing i promocja oraz wsparcie instytucjonalne. W ramach ww. obszarów zdefiniowano cele strategiczne, cele operacyjne oraz poszczególne działania mające na celu realizację celów.

(dowód: akta kontroli str. 28-254)

8. W *Strategii rozwoju województwa* z 2006 r., w rozdziale dotyczącym oceny realizacji *Strategii rozwoju województwa na lata 2000 – 2006*, zawarto zapisy dotyczące turystyki. Stwierdzono, iż *realizacja strategii w zakresie turystyki wskazuje na wzrost powstających w regionie produktów turystycznych. Poprawiona została infrastruktura turystyczna – w ramach kontraktu wojewódzkiego powstało wiele parkingów przy atrakcjach turystycznych regionu, zmodernizowano i wybudowano nowe obiekty rekreacyjne. Powołano regionalną i lokalne organizacje turystyczne, których zadaniem jest pobudzanie rozwoju oraz promocja w zakresie turystyki. Jednak nadal brakuje zrzeszeń branży turystycznej, lobbujących oferty turystyczne regionu. Podkarpackie nadal nie posiada wystarczającej ilości bazy hotelowo-noclegowej, w tym dużych obiektów konferencyjnych. Natomiast obserwuje się stały wzrost gospodarstw agroturystycznych, które świadczą usługi na coraz wyższym poziomie. Powstały nowe, cykliczne imprezy turystyczne o charakterze międzynarodowym, m.in. Podkarpacki Jarmark Turystyczny w Przemyśle oraz Karpacki Jarmark Turystyczny w Ustrzykach Dolnych. Strategia rozwoju turystyki opracowana w 2006 r. była pierwszym dokumentem strategicznym dotyczącym turystyki.*

(dowód: akta kontroli str. 28-170)

9. W aktualizacji *Strategii rozwoju województwa* z 2013 r., w analizie realizacji *Strategii* zawarto zapis, iż *zdecydowanie najniżej oceniono interwencję w obszarze turystyki - w ramach RPO WP skoncentrowano się przede wszystkim na cennych turystycznie obiektach dziedzictwa narodowego, pomijając przedsięwzięcia wspierające kreację i promocję konkurencyjnych produktów turystycznych. Dlatego też sektor turystyczny stanowi w dalszym ciągu niewykorzystany potencjał Podkarpacia.*

(dowód: akta kontroli str. 228)

W złożonym wyjaśnieniu, Pan Grzegorz Bartnik, Zastępca Dyrektora Departamentu Zarządzania RPO Urzędu podał, iż zakres możliwego wsparcia turystyki w perspektywie 2014-2020 jest mocno ograniczony w porównaniu do okresu programowania 2007-2013, w którym możliwe było wspieranie rozwoju turystyki jako celu samego w sobie. Na etapie opracowywania projektu RPO WP 2014-2020 brano pod uwagę m.in. zaktualizowaną w 2013 r. Strategię rozwoju województwa – Podkarpackie 2020, wnioski i rekomendacje wynikające ze zrealizowanych badań ewaluacyjnych w ramach RPO WP na lata 2007-2013, jak również sprawozdań z realizacji RPO WP 2007-2013. Projekt programu był również przedmiotem konsultacji społecznych oraz ewaluacji ex-ante. Pomimo, iż turystyka jest jednym z priorytetów tematycznych określonych w ramach działań strategicznych Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020, budowa konkurencyjnej, atrakcyjnej oferty rynkowej opartej na znacznym potencjale turystycznym regionu może być wspierana w RPO WP 2014-2020 jedynie w ograniczonym zakresie, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów wynikających z regulacji określonych na poziomie unijnym i krajowym dla perspektywy 2014-2020. Przedsiębiorstwa z branży turystycznej mogą uzyskać dofinansowanie w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka RPO WP 2014-2020 poprzez inwestycje niezbędne do wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów albo usług. W ramach RPO WP 2014-2020, turystyka odgrywa znaczącą rolę w finansowaniu inwestycji związanych z zachowaniem, ochroną, promowaniem i rozwojem dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z umową partnerstwa projekty w zakresie kultury, muszą przyczyniać się do osiągania wymiernych i trwałych korzyści społeczno-gospodarczych m.in. poprzez zwiększenie potencjału turystycznego.

W badaniu ewaluacyjnym *Diagnoza potrzeb rozwojowych regionu w kontekście realizacji RPO WP na lata 2007-2013* stwierdzono m.in., iż udział projektów w obszarze turystyki w ogólnej strukturze finansowej RPO WP jest bardzo niski (0,5%). Wsparcie turystyki w nowym programie operacyjnym powinno pozwolić na uzupełnienie braku wykreowanych i rozpoznawalnych produktów turystycznych. Podkreślono przy tym, że dla interwencji w latach 2014-2020 nie powinna być to branża wiodąca, ale raczej obszar pozwalający na przyspieszenie zmian strukturalnych na terenach, na których pozostałe obszary specjalizacji nie mają w najbliższych latach większych szans na zaistnienie. Analiza wskaźnika syntetycznego, zawierającego szereg zmiennych obrazujących zagospodarowanie i natężenie ruchu turystycznego wskazuje jednak, że województwo znajduje się dopiero na 11. miejscu w Polsce. W porównaniu z 2002 r. liczba turystów (zarówno krajowych, jak i zagranicznych) w 2009 r. w regionie spadła. Doświadczenia perspektywy finansowej 2007-2013 – nie tylko w województwie podkarpackim – wskazują na to, że działania o charakterze skoncentrowanym, kompleksowym i wzajemnie się uzupełniającym (komplementarnym) przekładają się na efekty wykraczające poza prostą sumę każdego z pojedynczych przedsięwzięć. Wśród obszarów, w których integracja działań jest szczególnie wskazana wymieniono m.in. wsparcie sektora turystyki – wsparcie dla przedsiębiorstw (inwestycje), wsparcie dla samorządów, kreowanie produktów turystycznych w ramach kompleksowych programów rozwoju na poziomie lokalnym i subregionalnym (przede wszystkim inwestycje), wsparcie dla instytucji edukacyjnych (kształcenie ukierunkowane na potrzeby sektora turystycznego).

W badaniu ewaluacyjnym *Znaczenie interwencji RPO WP na lata 2007-2013 w obszarze infrastruktury ochrony środowiska* stwierdzono m.in., iż turystyka rekreacyjna i turystyka sanatoryjna są w chwili obecnej na etapie rozwoju. Dużą

szansą dla województwa jest wykorzystanie potencjału płynącego z preferencji konsumentów, w tym poszukiwanie nowych kierunków i miejsc wypoczynku. Należy objąć monitoringiem gminy o wybitnych walorach turystycznych i uzdrowiskowych, aby chronić ich zasoby i zapewnić poziom rozwoju infrastrukturalnego właściwy dla innych, rozwiniętych gmin uzdrowiskowych w Polsce. Funkcje turystyczne podkreślają także liczne zabytki kultury materialnej i niematerialnej. Zgodnie z opinią ekspertów realizacja projektów wodnych i kanalizacyjnych ma dodatkowy wpływ na rozwój infrastruktury turystycznej, szczególnie w południowej części województwa. W ramach RPO WP 2014-2020 przewidziano możliwość wsparcia:

- działań inwestycyjnych pozwalających na wykorzystanie i rozwój specyficznych walorów uzdrowisk, a także rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w gminach uzdrowiskowych oraz rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze, przestrzenne i kulturowe na terenach poza ww. gminami uzdrowiskowymi, dla których sporządzono operat uzdrowiskowy lub które posiadają status obszaru ochrony uzdrowiskowej,
- inwestycji dotyczących infrastruktury służącej działalności kulturalnej i ochronie dziedzictwa kulturowego, umożliwiających podniesienie atrakcyjności kulturalnej regionu i zwiększenie dostępności dóbr kultury,
- projektów z zakresu różnorodności biologicznej,
- inwestycji wodno-kanalizacyjnych, które przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu.

(akta kontroli str. 300-307)

W Ocenie realizacji oraz aktualności celów i priorytetów rozwojowych Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020 w kontekście nowych zadań i wyzwań polityki rozwoju kraju i Unii Europejskiej¹⁴ zapisano m.in., iż: Dotychczasowa realizacja Strategii miała miejsce przede wszystkim dzięki środkom w ramach osi VI RPO WP Turystyka i kultura, którą zdominowały projekty z zakresu modernizacji obiektów dziedzictwa kulturalnego. Zapisy Strategii poprawnie identyfikują bariery, które powodują, że dynamika rozwoju turystyki nie jest tak dobra, mimo ogromnego potencjału. Natomiast „przepisy wykonawcze” w postaci kryteriów merytorycznych w RPO WP są skonstruowane w taki sposób, że efektywnie preferują projekty kulturalne nad turystycznymi, rozmiągając się z potrzebami regionu. W dokumentach strategicznych turystyka nigdy nie jest traktowana jako centralne źródło rozwoju regionu. Zdecydowanie najniżej należy ocenić interwencję w obszarze turystyki. W ramach RPO WP skoncentrowano się przede wszystkim na cennych turystycznie obiektach dziedzictwa narodowego, pomijając przy tym przedsięwzięcia wspierające kreację i promocję konkurencyjnych produktów turystycznych. Dlatego też sektor turystyczny stanowi w dalszym ciągu niewykorzystany potencjał Podkarpacia. W zapisach Strategii słusznie zidentyfikowano, że problemem sektora turystycznego województwa podkarpackiego jest m.in. brak konkurencyjnych produktów, niewystarczający poziom marketingu oraz brak współpracy najważniejszych aktorów związanych z tą sekcją gospodarki. Tymczasem wsparcie w ramach RPO WP trafiło praktycznie wyłącznie na modernizację obiektów dziedzictwa kulturowego. Taki kierunek interwencji wpisuje się co prawda w zapisy Priorytetu 5.3 Strategii, nie odpowiada jednak potrzebom zidentyfikowanym w Prioryecie 1.4, ponieważ kryteria wyboru projektów praktycznie wyłączyły ze wsparcia np. przedsięwzięcia o charakterze promocyjnym. W ramach rekomendacji dla Strategii nowej generacji zapisano m.in.: Należy oddzielić jednoznacznie zagadnienia z zakresu turystyki i kultury i określić odrębne kryteria oceniające oba rodzaje projektów. Wynika to z faktu, że obecność

¹⁴ Dokument sporządzony w 2012 r. przez Instytut Badań Strukturalnych oraz Reytech Sp. z o.o. w wykonaniu umowy zawartej z Zarządem Województwa Podkarpackiego.

obiektów kultury podnosi atrakcyjność turystyczną regionu, ale bez szeroko rozumianej infrastruktury turystycznej Podkarpacie nie wykorzysta swojego potencjału gospodarczo. W przypadku turystyki najbardziej widocznym mankamentem jest brak konkurencyjnego, konsekwentnie promowanego produktu turystycznego. Produkt ten powinien być na tyle atrakcyjny, by przyciągnąć turystów zagranicznych (którzy w ostatnich latach preferują inne kierunki niż Podkarpacie). Produkt turystyczny powinien być częścią szerszej oferty wypoczynkowej: obejmować miejsca noclegowe i obiekty gastronomiczne różnej klasy, podobnie jak różnorodne obiekty rozrywki. Konkretnie formy turystyki powinny być zdefiniowane i opisane w Strategii rozwoju turystyki regionu.

(akta kontroli str. 308-323)

10. Określone w Strategii rozwoju turystyki obszary priorytetowe były zgodne z przyjętymi w dniu 26 września 2008 r. przez Radę Ministrów *Kierunkami rozwoju turystyki do 2015 roku*. W dokumencie tym wskazano następujące obszary priorytetowe: produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności, rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju turystyki, wsparcie marketingowe oraz kształtowanie przestrzeni turystycznej. *Strategia rozwoju województwa* była zgodna z *Kierunkami rozwoju turystyki do 2015 roku* w takim zakresie, w jakim była zgodna ze *Strategią rozwoju turystyki*.

(akta kontroli str. 28-161)

11. Pani Agata Sarna, Koordynator Wieloosobowego stanowiska ds. turystyki Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej Urzędu wyjaśniła, iż w opracowaniu *Strategii rozwoju turystyki* uczestniczyli przedstawiciele branży turystycznej z terenu województwa, w tym m.in. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego¹⁵. Podczas spotkań konsultacyjnych i warsztatów branża przyczyniła się do określenia obszarów wsparcia, celów oraz kierunków działań ww. dokumentu. Między innymi takich, w których główny nacisk położono na zrównoważony rozwój turystyki w regionie oraz wzmocnienie sektora samorządowego.

(dowód: akta kontroli str. 282-283)

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pani Danuta Cichoń podała m.in., iż w *Strategii rozwoju województwa* już w części I - *Diagnoza prospektywna* – dostrzeżono wewnątrzregionalne zróżnicowanie potencjałów turystycznych Podkarpacia i na tej podstawie zaproponowano podział województwa na trzy obszary turystyczne o odmiennych możliwych do rozwinięcia usługach i rodzajach turystyki. Regiony traktowano homogenicznie, bez uwzględniania ich wewnętrznej i zewnętrznej różnorodności. Słabo uwzględniano wymiar terytorialny, co wynikało z obowiązującego w tym czasie prymatu podejścia sektorowego.

(dowód: akta kontroli str. 287-288)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w latach 2006-2013 w Urzędzie rzetelnie sporządzano dokumenty o charakterze strategicznym (*Strategię rozwoju województwa*, jej aktualizacje oraz *Strategię rozwoju turystyki*), w zakresie będącym podstawą działań mających na celu rozwój turystyki w regionie. Dokumenty te zawierały zbieżne cele oraz były poprzedzone stosowną diagnozą potrzeb rynku turystycznego oraz ewaluacją działań z lat poprzednich. *Strategia rozwoju województwa* stanowiła podstawę do wniosków dla kolejnej perspektywy finansowej.

¹⁵ W dalszej treści: jst.

W dokumentach strategicznych dokonywano również identyfikacji zagrożeń w realizacji zakładanych celów.

Wybór projektów do wsparcia środkami z UE z uwzględnieniem zasady komplementarności działania.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, w ramach RPO WP dofinansowano łącznie 158 projektów, które związane były z rozwojem turystyki:

- 82 projekty w ramach osi I, działanie 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* (łącznie wartość projektów 216.855.305,20 zł, w tym kwota dofinansowania 80.598.696,35, w tym ze środków UE 67.882.427,75 zł), tzw. *projekty twarde*,
- 15 projektów w ramach osi I, działanie 1.4 – *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* (łącznie wartość projektów 1.001.481,78 zł, w tym kwota dofinansowania 514.616,05 zł, w tym ze środków UE 455.222,80 zł), tzw. *projekty miękkie*,
- 61 projektów w ramach osi VI (łącznie wartość projektów 207.122.041,64 zł, w tym kwota dofinansowania 130.174.593,44 zł, w tym ze środków UE 116.544.540,40 zł), tzw. *projekty twarde*.

(dowód: akta kontroli str. 324-343, 439-442)

1. Wybór projektów z osi I

Nabór projektów w ramach osi I, działania 1.1 odbywał się z uwzględnieniem kryteriów niezwiązanych z turystyką, z wyjątkiem pierwszego naboru z 2008 r.¹⁶ Nabór projektów z 2008 r. odbywał się w oparciu o kryteria formalne, merytoryczno-techniczne i strategiczne zatwierdzone uchwałą Komitetu Monitorującego RPO WP¹⁷. Jednym z nich, w ramach oceny merytoryczno-technicznej i jakościowej, była przynależność wnioskodawcy do branży turystycznej (możliwość uzyskania w ramach naboru maksymalnie 10 punktów na 100 możliwych w ramach oceny merytorycznej-jakościowej)¹⁸.

Ponadto, kryteria formalne i strategiczne określono, tak jak dla naboru projektów w ramach osi VI (co opisano poniżej).

Wybór projektów w ramach naboru w 2008 r. z zastosowaniem kryterium *przynależność wnioskodawcy do branży turystycznej realizującej projekt z zakresu turystyki*, był zgodny z założeniami określonymi w RPO WP, w którym dla osi I wskazano m.in., że preferowane będą przedsięwzięcia zwiększające atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną województwa.

Do konkursu¹⁹ zostało zgłoszonych 41 projektów związanych z rozwojem turystyki. Wszystkie ww. projekty przeszły ocenę formalną i zostały skierowane do dalszego etapu, tj. oceny merytorycznej. W wyniku oceny merytorycznej stworzono listę rankingową wniosków do oceny strategicznej, która została zatwierdzona przez Zarząd Województwa Podkarpackiego²⁰. Na liście tej umieszczono projekty, które (zgodnie z regulaminem konkursu) otrzymały powyżej 40 punktów w toku oceny merytorycznej-jakościowej (w tym również wskazane wyżej, związane z rozwojem turystyki). W tej samej uchwale Zarząd dokonał oceny strategicznej, w wyniku której

¹⁶ W sumie przeprowadzono cztery nabory w ramach Osi priorytetowej I (Działanie 1.1) – w 2008 r., w 2009 r. i dwa w 2013 r., w tym w ramach pierwszego naboru (z 2008 r.) dokonano dofinansowania 41 projektów.

¹⁷ Nr 3/II/2008 z 3 stycznia 2008 r. ze zmianami, wprowadzonymi uchwałami Komitetu Monitorującego RPO WP nr 6/II/08 z dnia 18 czerwca 2008 r. i nr 11/III/08 z dnia 18 września 2008 r.

¹⁸ W ramach ww. naboru w ocenie merytorycznej – jakościowej zastosowano takie kryteria wyboru jak: innowacyjny charakter projektu (maks. 25 pkt.), liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1.000 mieszkańców (maks. 15 pkt.), wpływ projektu na podniesienie konkurencyjności gospodarki regionu (maks. 10 pkt.), liczba tworzonych miejsc pracy (maks. 10 pkt.), wkład własny wyższy od wymaganego (maks. 10 pkt.), efektywność kosztowa inwestycji (maks. 10 pkt.), lokalizacja na obszarach wiejskich i/lub w powiatach gdzie stopa bezrobocia jest wyższa od stopy bezrobocia dla województwa (maks. 10 pkt.), branża turystyczna (maks. 10 pkt.).

¹⁹ Ogłoszonej uchwałą Zarządu Województwa nr 136/2446/08 z dnia 23 września 2008 r. w sprawie naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach I osi priorytetowej – Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka RPO WP.

²⁰ Uchwała Nr 193/3677/09 z dnia 26 maja 2009 r. ze zm., uchwała zmieniająca nr 220/4180/09 z dnia 15 września 2009 r.

ustalona została ostateczna lista rankingowa, obejmująca m.in. wszystkie te projekty.

W uzasadnieniu ww. uchwały dokonującej oceny strategicznej i wyboru projektów do dofinansowania zapisano m.in.: *Zarząd Województwa Podkarpackiego w ramach oceny strategicznej każdemu projektowi postanowił przyznać po 10 pkt., uznając iż wszystkie oceniane projekty wpisują się w wysoki stopień zgodności z kryterium oceny strategicznej – zgodności projektu z aktualnymi potrzebami i zrównoważonym rozwojem województwa podkarpackiego.*

Umowy podpisano z 41 beneficjentami. W trzech przypadkach nastąpiło rozwiązanie umowy (m.in. ze względu na trudną sytuację ekonomiczną beneficjentów i opóźnienia w realizacji umów o dofinansowanie).

(dowód: akta kontroli str. 946-1195)

Szczegółową analizą objęto trzy projekty:

- *Budowa Centrum Rekreacyjno-Szkoleniowego „Skalny” w Polańczyku – innowacyjna jakość w krainie Biesia i Czadów*²¹,
- *Poszerzenie działalności firmy przez budowę ośrodka wypoczynkowego w Bieszczadach*²²,
- *Zasoby historyczne i ekumeniczne Kozaczczyny zapleczem dla innowacji osady turystycznej w Łukowem – „Chutor Kozacki w Dolinie Koni”*²³.

Stwierdzono, że ww. projekty poddane zostały ocenie formalnej przez pracowników Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu oraz merytoryczno-jakościowej, której dokonali członkowie Komisji Konkursowej, uzyskując odpowiednio 81,01 pkt., 75,53 pkt. oraz 85,28 pkt. Ocena merytoryczna-jakościowa dokonywana była w oparciu o ww. kryteria jakościowe określone dla osi I. Każdy z trzech ww. projektów otrzymał m.in. 10 pkt. w ramach kryterium *Branża turystyczna*.²⁴

Każdy z trzech ww. projektów, w ramach oceny strategicznej, po zsumowaniu otrzymał odpowiednio: 91,01 pkt. (6 miejsce na liście rankingowej), 85,53 pkt. (13 miejsce na liście rankingowej) oraz 95,28 pkt. (1 miejsce na liście rankingowej).

(dowód: akta kontroli str. 1196-1612)

2. Wybór projektów z osi VI

Nabór projektów do dofinansowania w ramach osi VI dokonywany był w oparciu o kryteria formalne, merytoryczno-techniczne oraz strategiczne zatwierdzone uchwałą Komitetu Monitorującego RPO WP nr 13/IV/09 z dnia 28 stycznia 2009 r.

W ramach kryteriów formalnych wyodrębniono kryteria dopuszczające²⁵ i administracyjne²⁶.

W ramach kryteriów merytoryczno-technicznych wyodrębniono kryteria:

- a) dopuszczające²⁷

²¹ RPPK.01.01.00-18-315/08-00.

²² RPPK.01.01.00-18-485/08-00.

²³ RPPK.01.01.00-18-675/08-00.

²⁴ Dwa projekty (RPPK.01.01.00-18-315/08-00 i RPPK.01.01.00-18-675/08-00) – ze względu, iż zgodnie z przedłożonymi opiniami o innowacyjności oceniono jako projekty o wysokim potencjale innowacyjnym, w których zastosowano rozwiązania stosowane na świecie przez okres nie dłuższy niż 3 lata – dodatkowo oceniane były we współpracy z Podkarpacką Radą Innowacyjności (stosownie do zaleceń określonych w opisie do kryterium Innowacyjny charakter projektu). Zgodnie z listą rankingową wniosków zaopiniowanych przez Podkarpacką Radę Innowacyjności, ww. projekty otrzymały odpowiednio 16 i 14 pkt.

²⁵ Kwalifikowalność wnioskodawcy, kwalifikowalność zakresu rzeczowego projektu, kwalifikowalność zakresu finansowego projektu, terminowość i prawidłowość dostarczenia wniosku.

²⁶ Kompletność i prawidłowość sporządzenia wniosku, kompletność i prawidłowość załączników do wniosku, wniesienie wkładu ze środków własnych lub pożyczek, nie mniej niż 5% kosztów całkowitych projektu – tylko jst.

²⁷ Prawidłowość metodologiczna i rachunkowa analizy finansowej, spełnienie kryteriów progowych wskaźników finansowych oraz zapewnienie rezultatu przez minimum 5 lat (lub 3 lat w przypadku MŚP) od zakończenia jego realizacji, prawidłowość metodologiczna i rachunkowa analizy ekonomicznej, spełnienie kryteriów analizy ekonomicznej, poprawność przeprowadzenia analizy potencjału instytucjonalnego wnioskodawcy, wykonalność techniczna projektu, wykonalność technologiczna projektu, zgodność projektu z politykami UE w zakresie ochrony środowiska, równości szans, budowy społeczeństwa informacyjnego.

Dodatkowo do kryteriów dopuszczających zaliczono:

- w zakresie turystyki – spójność ze *Strategią rozwoju turystyki dla województwa podkarpackiego na lata 2007-2013*,
- w zakresie kultury – spójność z *Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004-2013*.

b) kryteria jakościowe:

- wpływ projektu na rozwój gospodarczy (wskaźnik rezultatu – liczba utworzonych miejsc pracy – maks. 15 pkt.),
- zasięg projektu (promowanie projektów o jak najszerszym zasięgu terytorialnym – maks. 15 pkt.),
- znaczenie obiektu lub/i zabytku ruchomego dla narodowego dziedzictwa kulturowego (umieszczenie lub nieumieszczenie w rejestrze zabytków – maks. 15 pkt.),
- stan zachowania obiektu, w tym stan zagrożenia wymagający zabiegów konserwatorskich (uwzględnienie lub nieuwzględnienie w projekcie prac uznanych za konieczne w ekspertyzie architektoniczno-budowlanej albo opinii konserwatorskiej – maks. 15 pkt.),
- wpływ projektu na zwiększenie dostępności infrastruktury do potrzeb niepełnosprawnych (maks. 10 pkt.),
- lokalizacja projektu na obszarach wiejskich (całości lub części projektu – maks. 10 pkt.),
- wpływ projektu na poprawę wydajności energetycznej budynków i zwiększenie wydajności produkcji, transmisji oraz dystrybucji ciepła i elektryczności (uwzględnienie lub nieuwzględnienie ww. poprawy – maks. 10 pkt.),
- lokalizacja projektu na terenie miejscowości uzdrowskiej lub gminy, na obszarze której występuje rezerwat przyrody, park krajobrazowy bądź jego otulina, bądź obszar chronionego krajobrazu (maks. 10 pkt.).

W ramach kryteriów strategicznych określono kryterium: *Zgodność projektu z aktualnymi potrzebami i zrównoważonym rozwojem województwa* (maks. 20 pkt).

(dowód: akta kontroli str. 344-363, 443-444)

Do konkursu, ogłoszonego uchwałą nr 171/3094/09 z dnia 11 lutego 2009 r. na dofinansowanie projektów ze środków RPO WP, w osi VI zgłoszono 103 projekty.

W wyniku oceny formalnej do dalszego etapu oceny skierowane zostały 94 projekty spełniające kryteria formalne konkursu. Przeprowadzona została ocena merytoryczna wniosków, w wyniku której stworzona została lista rankingowa wniosków, zatwierdzona przez Zarząd Województwa Podkarpackiego²⁸. Lista ta zawierała 89 projektów, które (zgodnie z regulaminem konkursu) otrzymały powyżej 30 punktów w toku oceny merytorycznej-jakościowej (pięć projektów nie uzyskało wymaganej liczby 30 punktów). W tej samej uchwale Zarząd dokonał oceny strategicznej zgodnie z ww. kryterium oceny strategicznej, w wyniku której ustalona została ostateczna lista rankingowa, obejmująca ww. 89 projektów.

W uzasadnieniu uchwały zatwierdzającej listę rankingową oraz dokonującej oceny strategicznej zapisano m.in.: *Dokonując oceny strategicznej poprzez przyznanie dodatkowych punktów, Zarząd Województwa wziął pod uwagę, że projekty, które uzyskały w trakcie oceny merytoryczno-jakościowej dokonanej przez Komisję Konkursową ponad 60 punktów uznać należy za projekty w wysokim stopniu zgodne z aktualnymi potrzebami i zrównoważonym rozwojem województwa. Zarząd uznał, iż mając na uwadze postulaty zrównoważonego rozwoju województwa i aktualne potrzeby, wyjątkowe w kontekście szkód powodziowych, przyznać należy dla projektu złożonego przez Gminę Ropczyce pt. „Przebudowa i rozbudowa biblioteki*

²⁸ Uchwałą Nr 202/3813/09 z dnia 30 czerwca 2009 r.

publicznej w Ropczycach” 20 punktów. W związku z tym, że kryteria jakościowe wyboru projektów w zdecydowany sposób preferują projekty dotyczące obiektów zabytkowych przedmiotowe domy kultury uzyskały stosunkowo mniejszą liczbę punktów. Uwzględniając powyższe oraz biorąc pod uwagę znaczenie tych projektów dla rozwoju kultury w kontekście zapisów Programu rozwoju kultury w województwie podkarpackim na lata 2005-2009 i Strategii rozwoju województwa Zarząd uznał za konieczne dokonanie korekty oceny przy zastosowaniu kryterium strategicznego w odniesieniu do projektów dotyczących domów kultury w miastach liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, przyznając po 17 punktów dla sześciu projektów dotyczących domów kultury.

Kompleksowe znaczenie dla turystyki masowej w Bieszczadach, szczególnie dla turystyki pieszej i młodzieżowej, ma działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, które złożyło wniosek o dofinansowanie obejmujący modernizację schroniska młodzieżowego „Kremenaros” w Ustrzykach Górnych. Z uwagi na to Zarząd uznał, że projekt pt. „Poprawa funkcjonalności schroniska „Kremenaros” w Ustrzykach Górnych, wypełnia warunki dla wysokiego stopnia zgodności z aktualnymi potrzebami i zrównoważonym rozwojem województwa i przyznał mu 10 punktów. Zrównoważony rozwój województwa wymaga również ciągłej dbałości i starań o kondycję i właściwe postawy młodego pokolenia, szczególnie z rodzin charakteryzujących się trudną sytuacją materialną i doświadczających problemów natury społecznej. Istotną rolę w tym zakresie odgrywa Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Jarosławiu, prowadzące ośrodek sportowo-rekreacyjny w Heluszu. Z uwagi na to Zarząd uznał, że projekt pt. „Rozbudowa bazy noclegowo-szkoleniowej w Heluszu szansą rozwoju turystyki na obszarach wiejskich”, wypełnia warunki dla wysokiego stopnia zgodności z aktualnymi potrzebami i zrównoważonym rozwojem województwa i przyznał mu 15 punktów. Pozostałe projekty, które uzyskały w trakcie oceny merytoryczno-jakościowej dokonanej przez Komisję Konkursową mniej niż 60 punktów uznać należy za projekty w średnim stopniu zgodne z aktualnymi potrzebami i zrównoważonym rozwojem województwa. W związku z tym należy przyznać im po 5 punktów.

(dowód: akta kontroli str. 364-424)

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: W zakresie oceny wniosków o dofinansowanie przyjęto działania zmierzające do stworzenia kompleksowego produktu turystycznego. W ramach oceny preferowane były projekty o największym zasięgu terytorialnym lub obejmujące instytucje o znaczeniu wojewódzkim. Za instytucje o znaczeniu wojewódzkim uznawane były samorządowe wojewódzkie jednostki organizacyjne będące instytucjami kultury oraz inne podmioty/instytucje, które udokumentowały, iż ich zakres działania wykracza poza granice dwóch powiatów. Ponadto uwzględniono w ocenie wpływ walorów środowiskowych, przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego na rozwój ruchu turystycznego. Atrakcje w postaci niepowtarzalnych zabytków i walorów krajobrazowych uznane zostały za kluczowe dla rozwoju ruchu turystycznego w Strategii rozwoju turystyki dla województwa podkarpackiego na lata 2007 - 2013. Województwo Podkarpackie posiada duży potencjał kulturowy i przyrodniczy determinujący rozwój ruchu turystycznego, na przykład tradycyjne budownictwo drewniane, obejmujące zabytkowe obiekty świeckie, sakralne - kościoły i cerkwie, a także obszary chronione i rozwinięte lecznictwo uzdrowiskowe. Powyższe uwarunkowania znalazły odzwierciedlenie w zakresie wsparcia w ramach osi VI, które uwzględnia komplementarność kultury i turystyki i wzajemne przenikanie się tych obszarów. Dążono również do wzmocnienia kompleksowego produktu turystycznego poprzez

koncentrację na obszarach już posiadających ww. produkty turystyczne lub przynajmniej atuty turystyczne, premiując w ocenie najbardziej wartościowe, a tym samym najbardziej atrakcyjne turystycznie, wpisane do rejestru zabytki (kryterium nr 3), a także obszary objęte prawną ochroną i obszary uzdrowiskowe (kryterium nr 8). W ten sposób wzmacniany był rozwój turystyki kulturowej. Należy także podkreślić, że wnioskodawcy, zwłaszcza z terenów miejskich, mobilizowani byli także do kompleksowości projektów poprzez kryterium „Lokalizacja projektu na obszarach wiejskich”, w ramach którego projekty częściowo zlokalizowane na obszarach wiejskich mogły uzyskać 5 punktów, co mobilizowało gminy miejskie do partnerstwa z gminami wiejskimi i rozszerzania swoich projektów. W ramach oceny merytorycznej-jakościowej, kryterium nr 6 „Lokalizacja projektu na obszarach wiejskich”, projekty w całości zlokalizowane na obszarach wiejskich mogły uzyskać 10 pkt., co stanowi 10% maksymalnej liczby punktów, a częściowo zlokalizowane na obszarach wiejskich – 5 punktów. W przypadku projektów dot. kultury i turystyki do podstawowych korzyści społecznych zaliczano m.in. wzrost atrakcyjności turystycznej regionu poprzez np. wzrost liczby turystów, wzrost dochodów w sektorze turystyki, wzrost zatrudnienia w sektorze turystyki, czy wzrost liczby usług związanych z wypoczynkiem. Ww. korzyści mają zarówno bezpośredni związek z projektami, ale także ze wzrostem wartości ww. wskaźników w otoczeniu infrastruktury objętej dofinansowaniem w długoletniej perspektywie wykraczającej poza okres trwałości projektów (w okresie referencyjnym 15 lat). Do dalszego etapu oceny mogły być skierowane projekty społecznie „korzystne”, charakteryzujące się dodatnimi wskaźnikami ekonomicznymi. Efekty tego podejścia stały się widoczne już w trakcie perspektywy finansowej finalizowanej w 2015 r. Obrazują to dane statystyczne Banku Danych Lokalnych GUS zgodnie, z którymi w roku 2004 województwo podkarpackie posiadało 17.216 miejsc noclegowych (2,94% miejsc w kraju), a w roku 2015 już 28.711 (4,04 % miejsc w kraju), a zatem nastąpił wzrost o ponad 60%. Ponadto turystów zagranicznych w województwie podkarpackim odnotowano w roku 2004 – 61.917, a w roku 2015 już 120.427.

(dowód: akta kontroli str. 425-428)

Z 89 projektów objętych oceną strategiczną, 80 projektów wybrano do dofinansowania (50 z listy podstawowej oraz 30 z listy rezerwowej), zaś 9 projektów nie otrzymało dofinansowania ze względu na niską pozycję na liście rankingowej. W ramach 80 projektów wybranych do dofinansowania, cztery projekty zostały wycofane przez beneficjentów przed końcową weryfikacją formalną i merytoryczną (ze względu na brak środków na pokrycie wkładu własnego lub otrzymanie dofinansowania z innego źródła). Z 76 projektów skierowanych do końcowej weryfikacji formalnej i merytorycznej, 72 projekty przeszły ww. weryfikację pozytywnie, dwa projekty nie spełniły końcowych wymagań formalnych i merytorycznych, beneficjenci dwóch projektów zrezygnowali z ubiegania się o dofinansowanie bez podania przyczyn, zaś jeden beneficjent zrezygnował ze względu na brak środków na pokrycie wkładu własnego.

Ostatecznie podpisano umowy z 71 beneficjentami, których projekty zostały zakwalifikowane do dofinansowania na podstawie konkursu oraz trzema beneficjentami, których projekty zostały zakwalifikowane przez Zarząd Województwa jako projekty kluczowe²⁹. Spośród 74 podpisanych umów, dwie umowy zostały rozwiązane, w tym w jednym przypadku ze względu na niewywiązywanie się przez beneficjenta z warunków umowy, zaś w drugim – na

²⁹ Modernizacja Zamku Kazimierzowskiego wraz z rewitalizacją Parku Miejskiego w Przemyślu, Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej - etap I, Rozbudowa, przebudowa i remont budynku Filharmonii im. Artura Malawskiego w Rzeszowie.

podstawie wniosku beneficjenta, ze względu na trudności finansowe uniemożliwiające realizację projektu.

(dowód: akta kontroli str. 445-472)

Spośród 74 projektów, na realizację których podpisane zostały umowy na dofinansowanie ze środków RPO WP, Departament Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych Urzędu wskazał 61 projektów jako związane z rozwojem turystyki.³⁰

(dowód: akta kontroli str. 439-442)

Nie wystąpiły przypadki odrzucenia wniosków o dofinansowanie wyłącznie ze względu na niezgodność z celami i założeniami określonymi w dokumentach strategicznych (*Strategią rozwoju województwa lub Strategią rozwoju turystyki*).

(dowód: akta kontroli str. 425-428)

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *W ramach systemu oceny preferowano komplementarność z już istniejącymi produktami turystycznymi lub przynajmniej atutami turystycznymi - komplementarność przestrzenna. Wskazana komplementarność przestrzenna wykazywana była przez wnioskodawców m.in. na mapach będących załącznikiem do wniosku o dofinansowanie. Przedstawione powyżej podejście miało na celu ukierunkowanie i koncentrację środków na obszarach, które już posiadały atuty i/lub produkty turystyczne i na wzmocnieniu siły ich przyciągania. Należy również dodać, że zgodnie z dokumentacją konkursową - zał. nr 7 do Regulaminu konkursu „Wytyczne do opracowania studiów wykonalności – Projekty kubaturowe i wyposażenie” wnioskodawcy wykazywali spójność projektu z celami RPO oraz spójność z dokumentami programowymi/strategicznymi (krajowymi, regionalnymi, lokalnymi) i wskazywali jakie są uwarunkowania realizacyjne projektu w kontekście strategicznych założeń sektora turystyczno-kulturowego. Samorząd Województwa zapewnił także komplementarność na poziomie różnych działań oraz programów. W ramach RPO WP stworzone zostały komplementarne działania w ramach I oraz VI osi. W priorytecie VI wspierane były przede wszystkim atuty turystyczne w ramach projektów realizowanych w dużej mierze przez sektor publiczny i pozarządowy, a w priorytecie I małe i średnie przedsiębiorstwa uzyskiwały wsparcie na tworzenie zaplecza noclegowego i gastronomicznego. Ponadto zrealizowany przez Województwo Podkarpackie w okresie końcowym perspektywy 2007-2013 projekt „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej” sfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, uwzględniał przebieg tras rowerowych w pobliżu obiektów dziedzictwa kulturowego wspartych w ramach osi VI RPO WP na lata 2007-2014, a także komplementarność do tras rowerowych powstałych w ramach RPO WP.*

(dowód: akta kontroli str. 425-428)

Szczegółowej analizie poddano dziewięć³¹ projektów osi VI. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wyboru ww. projektów stwierdzono, iż w Urzędzie

³⁰ Z przedłożonego zestawienia wyłączono 13 projektów dotyczących wsparcia projektów dotyczących kultury, niemających wpływu na rozwój turystyki.

³¹ Adaptacja budynku szkoły w Olchowej na Młodzieżowy Ośrodek Turystyczny „Brama Bieszczad” (beneficjent: Fundacja „Światło-Życie” w Katowicach - Ośrodek w Sandomierzu), Renowacja zabytkowego kościoła p.w. Świętej Zofii w Dylągowej wraz z wyposażeniem jako regionalnego centrum pielgrzymkowego (beneficjent: Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Świętej Zofii w Dylągowej), Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej, etap I (beneficjent: Związek Gmin Fortecznych Twierdzy Przemyśl), Adaptacja zespołu parkowo-zamkowego w Dzikowie dla potrzeb Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega - etap III (beneficjent: Gmina Tarnobrzeg), Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Miejskiej Dynów i Gminy Dynów poprzez utworzenie na ich terenie obiektów infrastruktury turystycznej oraz renowację zabytków (beneficjent: Gmina Miejska Dynów), Wyznaczenie tras turystycznych na terenie gmin Lubaczów i Horyniec-Zdrój wraz z niezbędną renowacją i modernizacją infrastruktury kulturowej i rekreacyjnej (beneficjent: Gmina Wiejska Lubaczów), Utworzenie Centrum Pamięci Generała Władysława Sikorskiego - dobudowa sal muzealno-wystawowych przy domu urodzenia gen. Wł. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym (beneficjent: Gmina Tuszów Narodowy), Rewaloryzacja

dokonywano (na etapie oceny formalnej wniosków) weryfikacji stopnia przygotowania projektów oraz oceny realności założeń i szacunków przyjętych przez beneficjentów. Prowadzono również weryfikację rentowności finansowej beneficjenta oraz sprawdzano, czy projekt był uzasadniony względami ekonomicznymi. Ponadto, na etapie oceny merytorycznej w zakresie wykonalności technicznej i technologicznej oraz analizy finansowej i ekonomicznej dokonywano sprawdzenia m.in. prawidłowości metodologicznej i rachunkowej analizy finansowej, spełnienia kryteriów progowych wskaźników finansowych, prawidłowości metodologicznej i rachunkowej analizy ekonomicznej, spełnienia kryteriów analizy ekonomicznej oraz poprawności przeprowadzenia analizy potencjału instytucjonalnego wnioskodawcy. Ilość punktów przyznawana na etapie oceny merytorycznej-jakościowej dla ww. 9 projektów była zgodna z wyjaśnieniami do kryteriów oceny merytorycznej-jakościowej oraz była odpowiednio udokumentowana w załącznikach do wniosków dotyczących poszczególnych projektów.

(dowód: akta kontroli str. 473–554, 555)

Na etapie oceny merytorycznej w zakresie wykonalności technicznej i technologicznej oraz analizy finansowej i ekonomicznej dwóch ekspertów dokonywało również weryfikacji zgodności danego projektu z *Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2013* oraz *Strategią rozwoju turystyki*. W przypadku 8 z 9 projektów wskazywano (w zakresie *Strategii rozwoju turystyki*), z którymi celami oraz działaniami *Strategii* zgodny był dany projekt.

(dowód: akta kontroli str. 473–554)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelnie określono kryteria jakościowe oceny merytorycznej-jakościowej w ramach naboru projektów do dofinansowania w ramach osi VI. Nie uwzględniały one bowiem cech projektów, które miałyby bezpośredni wpływ na rozwój turystyki. Kryteria te przede wszystkim kładły nacisk na cechy projektu związane z kulturą, w tym znaczenie obiektu objętego projektem dla narodowego dziedzictwa kulturowego, czy stan zachowania zabytku wymagający zabiegów konserwatorskich. Jednym z kryteriów była co prawda lokalizacja projektu *na terenie miejscowości uzdrowiskowej lub gminy na obszarze której występuje rezerwat przyrody, park krajobrazowy bądź jego otulina, park narodowy bądź jego otulina, bądź obszar chronionego krajobrazu*, jednakże elementy infrastruktury objęte projektem nie musiały znajdować się na ww. terenach chronionych ani być z nimi funkcjonalnie powiązane. Kryteria te nie były zatem w pełni zgodne z celami VI osi RPO WP, które przewidywały wsparcie szlaków, tras turystycznych, wyciągów narciarskich, przystani wodnych, kąpielisk i innych form infrastruktury służącej rozwojowi turystyki, a także pierwszeństwo dla projektów mających przyciągnąć turystów spoza regionu. Wskazane kryteria zatwierdzone zostały uchwałą Komitetu Monitorującego RPO WP nr 13/IV/09 z dnia 28 stycznia 2009 r.³²

(dowód: akta kontroli str. 292-299, 344-362, 443-444)

W złożonych wyjaśnieniach, Sekretarz Województwa, Pan Lesław Majkut podał m.in. iż: *W posiedzeniu Komitetu Monitorującego brało udział 25 członków, w tym przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz przedstawiciel Komisji Europejskiej. Podczas posiedzenia odbyła się dyskusja, podczas której nie*

obektu starej plebani przy kościele parafialnym w Brzezinach i zabytkowej kapliczki w Jaszczurowej z przeznaczeniem na cele kulturalne i turystyczne (beneficjent: Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Mikołaja), Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Dubiecko poprzez utworzenie obiektów infrastruktury turystycznej wraz z remontem i konserwacją zabytkowych elementów sakralnych (beneficjent: Gmina Dubiecko).

³² Załącznik nr 3 do uchwały – Kryteria wyboru finansowych operacji w ramach RPO WP.

zgłoszono uwag do kryteriów w ramach przedmiotowej osi. Zgodnie z RPO WP cel osi VI obejmuje dwa komplementarne obszary - turystykę i kulturę. Tak skonstruowany cel jest zgodny ze Strategią rozwoju turystyki, w której uznano za dwa główne filary rozwoju turystyki: piękno natury oraz bogactwo dziejów i spuścizna wielu narodów i kultur. Walory kulturowe i naturalne znalazły odzwierciedlenie w kryteriach oceny projektów. Należy podkreślić, że kryteria wyboru projektów wynikają z celów i preferencji określonych w Programie, a także odnoszą się do konkretnych typów projektów wskazanych do dofinansowania. Ponieważ w ramach osi VI mogły być wspierane tylko projekty z zakresu turystyki i kultury, wszystkie kryteria odnoszące się do tak określonego przedmiotu projektów dotyczą cech wpływających na rozwój ruchu turystycznego. Inne kryteria również przekładały się na rozwój ruchu turystycznego. Na przykład kryteria dotyczące zabytków dotyczyły jednego z filarów Strategii rozwoju turystyki. Zgodnie z treścią Programu, ważnym elementem wsparcia były przedsięwzięcia zmierzające do tworzenia nowych produktów turystycznych, wzbogacających ofertę województwa o nowe atrakcje i usługi. W tym celu konieczne było podjęcie działań służących m.in. odnowie obiektów dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza tych najbardziej wartościowych ujętych w rejestrze zabytków oraz znajdujących się w złym stanie. Drugim filarem ww. Strategii, obok zasobów kulturowych są zasoby naturalne, dlatego wprowadzono kryterium Lokalizacja projektu na terenie miejscowości uzdrowiskowej lub gminy, na obszarze której występuje rezerwat przyrody, park krajobrazowy bądź jego otulina, park narodowy bądź jego otulina, bądź obszar chronionego krajobrazu. Przedmiot projektu nie musiał być zlokalizowany na terenach chronionych, gdyż chodziło o ich racjonalne wykorzystanie dla rozwoju turystyki i jednocześnie ograniczenie jej negatywnego wpływu na naturalne zasoby przyrodnicze. Sama lokalizacja projektów w tej samej gminie powoduje, że atrakcje przyrodnicze i krajobrazowe stają się dostępne dla turystów i zapewniona jest komplementarność pomiędzy projektami oraz zasobami naturalnymi. Kolejne kryteria dotyczące: wpływu projektu na rozwój gospodarczy, zasięgu projektu, czy lokalizacji projektu na obszarach wiejskich również przekładają się bardzo ściśle na rozwój ruchu turystycznego. Tworzenie nowych miejsc pracy jest przecież możliwe tylko wówczas, gdy odpowiednia ilość odwiedzających zapewni możliwość ich utrzymania, a zatem konieczny jest dla tego efektu rozwój branży turystycznej. Zachęcanie beneficjentów do tworzenia rozwiązań sieciowych obejmujących swym zasięgiem więcej niż jeden powiat, czy więcej niż jedną gminę, przyczyniło się do powstania projektów o większej sile przyciągania turystów. Podobny efekt przyniosło uwzględnienie w kryteriach obszarów wiejskich i wzmocnienie rozwoju turystyki wiejskiej. Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że założenia i cele Programu są zgodne z koncepcją rozwoju turystyki w regionie i opierają się na synergii obszarów kultury szeroko pojętej, środowiska naturalnego i turystyki. Końcowym argumentem potwierdzającym pozytywny wpływ przyjętych kryteriów na rozwój ruchu turystycznego w województwie podkarpackim są dane statystyczne wykazujące jego bardzo wyraźną poprawę. Statystyki wskazują, że wysokość wskaźników dot. ruchu turystycznego uległa poprawie w okresie następującym bezpośrednio po zakończeniu realizacji większości projektów objętych dofinansowaniem w ramach osi VI. Można zatem stwierdzić, że prawidłowość kryteriów została potwierdzona w sposób rzeczywisty.

(dowód: akta kontroli str. 894-905)

2. We wniosku dotyczącym projektu Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej - etap I oraz w studium wykonalności tego projektu, w Urzędzie zaakceptowano sposób określania wskaźnika rezultatu Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa

kulturowego objęte wsparciem za pomocą danych GUS, pomimo iż urząd ten nie gromadzi danych dotyczących liczby turystów odwiedzających poszczególne obiekty kulturalne czy turystyczne.

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż ujęcie we wniosku o dofinansowanie danych GUS jako źródła pochodzenia informacji o osiągnięciu wskaźnika rezultatu było błędem beneficjenta. Błąd ten nie został skorygowany na etapie oceny i na kolejnych etapach cyklu życia projektu. W ocenie Departamentu jest to błąd nieistotny. Jeśli chodzi o wiedzę IZ o źródłach, na podstawie których beneficjent uzyskiwał dane nt. osiągnięcia wskaźnika od beneficjentów, nie żąda się dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie wskaźnika. Na podstawie informacji pozyskanych drogą telefoniczną od beneficjenta, dane o wielkości wskaźnika gromadzone są na podstawie ankiet wypełnianych przez osoby odwiedzające obiekty. Liczba osób, które odwiedziły obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem w roku 2016 to 15.212 osób – jest to ilość niepowtarzających się osób zarejestrowanych na podstawie wypełnionych ankiet.

(dowód: akta kontroli str. 562-581, 934-943)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Kryteria wyboru finansowych operacji w ramach osi VI (kryteria jakościowe oceny merytorycznej-jakościowej), za wyjątkiem kryterium Wpływ projektu na rozwój gospodarczy (dotyczącego utworzenia nowych miejsc pracy), nie były skorelowane (powiązane) ze wskaźnikami rezultatu wymienionymi w załączniku nr 6 Regulaminu konkursu. Utrudniało to egzekwowanie od beneficjentów osiągnięcia wskaźników rezultatu na założonym poziomie. Projekty, w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjentów wskaźników rezultatu niezwiązanych z kryteriami, za które przyznawane były punkty na etapie konkursu, nie mogły być poddane analizie pod kątem ewentualnej utraty lub pomniejszenia dofinansowania ze względu na nieuzyskanie rezultatów, które były przedmiotem oceny i przyznania punktów na etapie wyboru do dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 344-363)

W złożonych wyjaśnieniach, Sekretarz Województwa, Pan Lesław Majkut podał m.in., iż: Ze względu na różnorodność projektów i możliwości kreowania przez wnioskodawców własnych specyficznych dla projektu wskaźników nie było możliwości określenia jednorodnego katalogu wskaźników rezultatu specyficznych dla projektu, co w konsekwencji powodowało, że nie było możliwe porównywanie/ocena projektów tylko w oparciu o wskaźniki rezultatu. Ponadto wykazane w Programie preferencje opierały się na wskaźnikach produktu (np. zabytki) lub dotyczyły innych cech projektu (np. lokalizacja na obszarach wiejskich), a więc w sposób niemożliwy do uwzględnienia w formie wskaźników rezultatu, czy produktu. Należy jednak podkreślić, że funkcjonowały także inne kryteria (formalne i merytoryczne dopuszczające), w ramach których oceniane były wszystkie wskaźniki. W zakresie kryteriów oceny merytorycznej-jakościowej możliwe było natomiast uwzględnienie mierzalnych wskaźników rezultatu o charakterze uniwersalnym, a jednocześnie istotnym z punktu widzenia celów programu, np. nowe miejsca pracy. Należy dodać, że zasady programowe, ani inne regulacje nie wskazywały na konieczność opierania kryteriów oceny wniosku na wskaźnikach rezultatu, a tym bardziej na wszystkich wskaźnikach rezultatu. Wątpliwe jest ponadto wyłączenie opierania oceny punktowej wniosków i przyznawanie dofinansowania na prognozowanych, niepewnych wskaźnikach, których osiągnięcie uwarunkowane jest wieloma czynnikami często niezależnymi od wnioskodawcy. Zbyt wielki udział kryteriów opartych na przyszłych rezultatach w punktacji wniosków, prowadziłby do sztucznego, nieracjonalnego zawyżania tych wskaźników w celu uzyskania dofinansowania. Niezależnie jednak od powyższego, nie można

zgodzić się z tezą, że brak skorelowania kryteriów oceny ze wskaźnikami rezultatu nie dawał możliwości weryfikacji poziomu osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników. Przede wszystkim zgodnie ze wzorem umowy o dofinansowanie (§ 2 ust. 2) każdy beneficjent zobowiązany został do realizacji Projektu w oparciu o wnioski o dofinansowanie (wniosek ten wraz z załącznikami stanowi integralną część każdej umowy o dofinansowanie). Jest to jeden z fundamentalnych obowiązków beneficjenta, który stanowi podstawę prawną decyzji administracyjnych wydawanych w trybie art. 207 ustawy o finansach publicznych. Niezależnie zatem od tego, czy dane kryterium punktowe skorelowane było ze wskaźnikiem, czy też nie IZ ma możliwość egzekwowania od beneficjentów działań wynikających z wniosku o dofinansowanie i załączników do tego wniosku. Twierdzenie, iż brak pełnej korelacji kryteriów ze wskaźnikami uniemożliwiło ww. działania jest zatem nietrafne (np. wyroki WSA w Rzeszowie sygn. I SA/Rz 316/16 z 2016-07-07, sygn. I SA/Rz 665/16 z 2016-11-08, czy sygn. I SA/Rz 633/16 z 2016-10-20 – wyroki te nie dotyczą co prawda nieprawidłowości związanych z kryteriami oceny, niemniej jednak stanowią potwierdzenie uprawnień IZ w zakresie egzekwowania na podstawie umowy realizacji projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie). Nietrafne jest również stwierdzenie, iż ww. brak korelacji uniemożliwia IZ analizę pod kątem ewentualnej utraty lub pomniejszenia dofinansowania. Analiza powyższa może być wykonywana niezależnie przecież od zapisów umowy o dofinansowanie. Ponadto, jak wynika z powyższego wyводу możliwe jest w oparciu o zapisy umowy o dofinansowanie egzekwowanie zwrotu środków w przypadku dowiedzenia niezgodności projektu z wnioskiem o dofinansowanie wraz z załącznikami. Ministerstwo Rozwoju zalecało ostrożne i wstrzemięźliwe podejście do kwestii nakładania korekt finansowych za nieosiągnięte wskaźniki. Zdaniem IZ korekta finansowa powinna być nakładana wówczas, gdy beneficjent nie osiągnął wskaźników z własnej winy oraz nie podjął żadnych działań naprawczych, przy czym nieosiągnięcie ma decydujące znaczenie z punktu widzenia uzyskania dofinansowania. Ujawniane w oświadczeniach składanych przez beneficjentów w okresie trwałości przyczyny nieosiągnięć wskaźników potwierdzają słuszność ww. podejścia, gdyż w zdecydowanej mierze dotyczą czynników niezależnych w pełni albo wcale od beneficjenta. Podobne podejście stosowane było w przypadku prowadzonych kontroli w trakcie realizacji projektu, jak i na zakończenie oraz w ramach kontroli trwałości.

(dowód: akta kontroli str. 894-905)

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, największy wpływ na rodzaj projektów wybranych do dofinansowania w ramach osi VI miało połączenie wspierania zadań z zakresu turystyki oraz z zakresu kultury. Spośród 74 projektów, które zostały wybrane do dofinansowania w ramach tej osi, aż 61 projektów miało cechy wsparcia zarówno turystyki, jak i dziedzictwa kulturowego. Takie rozwiązanie zapewniało wzajemną komplementarność przy realizacji zadań, ponieważ obiekty dziedzictwa kulturowego (zabytki, muzea itp.) wpływają również na rozwój turystyki.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż przyjęte kryteria wyboru projektów w ramach osi VI - zgodnie z celami RPO WP - kładły nacisk na jak największy zasięg projektu, oddziaływanie gospodarcze poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, a także zgodność ze *Strategią rozwoju turystyki*. W większym stopniu wspierały one jednak wybór projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego i rozwoju instytucji kultury, nie uwzględniały zaś tych cech projektów, które miałyby bezpośredni wpływ na rozwój turystyki. Nie były one zatem w pełni zgodne z celami ww. osi, które przewidywały wsparcie szlaków, tras turystycznych, wyciągów narciarskich, przystani wodnych, kąpielisk i innych form infrastruktury służącej rozwojowi turystyki, a także pierwszeństwo dla projektów mających przyciągnąć turystów spoza regionu.

W ocenie NIK, pomimo iż kryteria zostały określone precyzyjnie, nie były one powiązane ze wskaźnikami rezultatu projektów (za wyjątkiem wskaźnika utworzenia nowych miejsc pracy), do osiągania których zobowiązani byli beneficjenci RPO WP, co utrudniało egzekwowanie od beneficjentów osiągnięcia wskaźników rezultatu na założonym poziomie.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że projekty biorące udział w konkursie były rzetelnie oceniane pod względem formalnym jak i merytorycznym.

Projekty z zakresu turystyki realizowane były również w ramach osi I. W ramach naboru z 2008 r. zrealizowano 38 takich projektów. Przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WP kryteria dla naboru w 2008 r. preferowały przedsiębiorstwa z branży turystycznej, realizujące projekty z zakresu turystyki, co było zgodne z założeniami przyjętymi dla tej osi.

Stopień realizacji programów i projektów oraz działań wpływających na osiągnięcie i utrzymanie ich efektów.

1. Stopień realizacji projektów w ramach osi I, Działanie 1.1.

Opis stanu
faktycznego

Spośród 82 projektów związanych z rozwojem turystyki, realizowanych w ramach osi I, 58 z nich dotyczyło budowy, rozbudowy, modernizacji lub remontu bazy gastronomiczno-noclegowej, 18 dotyczyło budowy, rozbudowy, modernizacji lub remontu obiektów sportowo-rekreacyjnych, 2 dotyczyły rozbudowy, modernizacji lub remontu obiektów informacji turystycznej lub instytucjonalnego wsparcia turystyki, 4 dotyczyły dostosowania obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakupu systemu parkingowego wraz z montażem, adaptacji pomieszczenia na salę konferencyjną, wdrożenia innowacyjnej technologii Smart TV.

Spośród 41 projektów związanych z rozwojem turystyki (na łączną kwotę 94.673.796,39 zł), realizowanych w ramach ww. osi w związku z naborem projektów z 2008 r., 38 z nich (92,7 %) o łącznej wartości 89.742.987,50 zł utrzymano przez okres trwałości (w przypadku trzech projektów umowy zostały rozwiązane).

(dowód: akta kontroli str. 592-596, 1613-1620)

Analiza trzech projektów³³ wykazała, że założone we wnioskach wskaźniki produktu i rezultatu określone były precyzyjnie³⁴ i związane były z oddziaływaniem na rozwój turystyki. Założonymi wskaźnikami produktu były: wartość oraz liczba zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych, liczba wdrożonych technologii, liczba miejsc noclegowych, powierzchnia wybudowanych, zmodernizowanych budynków. Wskaźnikami rezultatu były: liczba nowych produktów/usług, przewidywana liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy, liczba turystów korzystających z bazy noclegowej, zmiana przychodów ze sprzedaży, wartość zaangażowanego kapitału własnego. Wiarygodność danych przedstawianych przez beneficjentów, w tym danych wskazywanych w oświadczeniach, w szczególności odnoszących się do osiągnięcia założonych wskaźników, sprawdzana była podczas kontroli przeprowadzanej przez Urząd u beneficjenta oraz na podstawie składanych przez beneficjentów wyjaśnień i dołączanych do nich dokumentów.

W złożonych wyjaśnieniach, Dyrektor Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu, Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podała m.in., że *w przypadku nieosiągnięcia do momentu kontroli na zakończenie realizacji projektu wskaźników rezultatu, zobowiązywano beneficjenta do osiągnięcia tych wskaźników w terminie późniejszym. Wszelkie przypadki nieosiągnięcia wskaźników były poddane monitoringowi i pomimo wskazania w Oświadczeniu w sprawie zachowania*

³³ Nr RPPK.01.01.00-18-315/08-00, nr RPPK.01.01.00-18-485/08-00, nr RPPK.01.01.00-18-675/08-00.

³⁴ Podane były w szt., osobach, m², %, zł.

trwałości, że wskaźniki zostały zrealizowane domagano się przedłożenia dodatkowych dokumentów potwierdzających faktyczne osiągnięcie tych wskaźników. Ponadto podczas kontroli na miejscu realizacji projektu prowadzonych w okresie trwałości, weryfikowano dodatkowo wiarygodność przedłożonych uprzednio Oświadczeń w sprawie zachowania trwałości, generowania dochodu i kwalifikowalności podatku VAT³⁵.

W żadnym z trzech analizowanych projektów na dzień przeprowadzania kontroli przez IZ, beneficjenci nie osiągnęli w pełni wszystkich wskaźników rezultatu, gdyż nie upłynął okres na ich osiągnięcie. W związku z powyższym każdy beneficjent został zobowiązany do przedstawienia IZ informacji potwierdzającej osiągnięcie docelowych wartości tych wskaźników wraz z dokumentami umożliwiającymi ich weryfikację. Każdy z beneficjentów informował IZ o stopniu osiągnięcia wskaźników rezultatu, przedstawiając jednocześnie dokumenty potwierdzające ich realizację. W każdym przypadku wskaźniki te zostały osiągnięte.

(dowód: akta kontroli str. 1196-1569, 1607-1612, 1621-1849)

Spośród 41 projektów związanych z rozwojem turystyki, realizowanych w ramach I osi (nabór w 2008 r.), w trzech przypadkach nie osiągnięto wskaźników produktu i rezultatu (rozwiązano umowy). Spośród pozostałych 38 projektów, w trzech przypadkach nie osiągnięto wskaźników produktu na poziomie 100 % jak zakładano we wniosku – wartość zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych osiągnięto na poziomie niższym niż 100 % (od 87,41% do 93,8%), co wynikało z oszczędności po przetargach uzyskanych przez beneficjentów przy zakupie tych środków.

W złożonych wyjaśnieniach, Dyrektor Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu, Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podała m.in., że *wydatki zostały odpowiednio pomniejszone w stosunku do wartości określonych we wniosku o dofinansowanie, tj. refundacji podlegały wydatki faktycznie poniesione wynikające z przedłożonych dokumentów księgowych potwierdzających zakup środka trwałego/wartości niematerialnej i prawnej. Te zaś odpowiadały kwotom ustalonym w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia. W związku z powyższym IZ nie podejmowała innych działań w tym zakresie, a środki z oszczędności zostały ponownie wykorzystane w ramach programu.*

Wskaźników rezultatu nie osiągnięto w przypadku 11 projektów, przy czym dla dwóch z nich – w trakcie trwania kontroli NIK – nie zakończył się okres trwałości. Nieosiągnięte wskaźniki rezultatu dotyczyły: zmiany przychodów ze sprzedaży, przewidywanej całkowitej liczby bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy, liczby turystów korzystających z bazy noclegowej. Jako główne przyczyny nieosiągnięcia wskaźników beneficjenci podawali kryzys gospodarczy lub pogorszenie sytuacji gospodarczej, zwłaszcza na rynku lokalnym oraz złe warunki pogodowe i powódź.

(dowód: akta kontroli str. 1607-1620, 1850-1852)

IZ monitorowała i oceniała stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu poprzez kontrole prowadzone u beneficjentów oraz analizę składanych oświadczeń w sprawie trwałości.

W złożonych wyjaśnieniach, Dyrektor Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu, Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podała m.in., że *IZ oceniała stan realizacji wskaźników na poziomie poszczególnych projektów. Wszelkie nieosiągnięte, na moment kontroli na zakończenie realizacji projektu, wskaźniki rezultatu były następnie monitorowane do momentu ich osiągnięcia, a w przypadku nieosiągnięcia ich do końca okresu trwałości, podejmowano indywidualne działania*

³⁵ W dalszej treści: Oświadczenie w sprawie trwałości.

opisane w stosowanej procedurze: Postępowanie w przypadku nieosiągnięcia przez Beneficjenta założonych wskaźników w zakresie osi priorytetowych I-VII RPO WP. Po upływie okresu trwałości projektu nie prowadzi się już monitoringu utrzymania wskaźników.

IZ przeprowadziła kontrole u wszystkich beneficjentów realizujących projekty związane z turystyką w ramach naboru w 2008 r.³⁶ Spośród 38 beneficjentów realizujących projekty, na dzień zakończenia kontroli przez IZ, 11 z nich osiągnęło zakładane we wniosku wskaźniki rezultatu. U pozostałych 27 beneficjentów, kontrola IZ wykazała niezrealizowanie wskaźników rezultatu. Beneficjenci, dla których w czasie tej kontroli nie upłynął zakładany we wniosku okres osiągnięcia wskaźników, zostali zobowiązani do pisemnego poinformowania o ich osiągnięciu wraz z przedłożeniem odpowiednich dokumentów. Beneficjenci, dla których w czasie kontroli IZ upłynął zakładany we wniosku okres osiągnięcia wskaźników, a wskaźniki te nie zostały osiągnięte, zobowiązani zostali do wyjaśnienia przyczyn i podjęcia działań na rzecz ich realizacji. W wyniku podjętych działań i zgodnie z otrzymanymi informacjami lub oświadczeniami, 16 beneficjentów osiągnęło zakładane wskaźniki rezultatu, 9 beneficjentów nie osiągnęło wskaźników rezultatu³⁷, a dla pozostałych 2 nie upłynął okres trwałości.

W przypadku 9 beneficjentów, którzy nie osiągnęli wskaźników rezultatu podjęte zostały działania przewidziane w Instrukcji Wykonawczej³⁸ – *Postępowanie w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników w zakresie osi priorytetowej I – VII RPO WP*. W każdym przypadku nieosiągnięcia zakładanego wskaźnika rezultatu właściwy pracownik dokonywał analizy: stopnia jego osiągnięcia, złożonych przez beneficjenta wyjaśnień, oraz wpływu stopnia realizacji wskaźnika na osiągnięcie celów projektu. Ponadto w przypadku wskaźników rezultatu, które były jednym z kryteriów oceny, dodatkowo ustalano hipotetyczną liczbę punktów, jakie uzyskałby projekt na etapie aplikowania, uwzględniając faktyczny poziom osiągnięcia tego wskaźnika. W analizowanych przypadkach stwierdzono, iż stopień realizacji wskaźników nie wpływał na cele projektów. W przypadku beneficjentów, którzy nie osiągnęli wskaźnika rezultatu dotyczącego przewidywanej całkowitej liczby bezpośrednio utworzonych miejsc pracy, który był jednym z kryteriów oceny projektów, stwierdzono (na podstawie hipotetycznej liczby punktów), że obniżenie punktacji skutkowałoby jedynie przesunięciem projektu na dalszą pozycję na liście projektów wybranych do dofinansowania. Z powyższych czynności pracownik sporządzał notatkę wraz ze wskazaniem propozycji rozwiązania sytuacji i jej uzasadnieniem, która była weryfikowana przez właściwego kierownika i akceptowana przez właściwego dyrektora lub jego zastępcę. W przypadku każdego z 9 beneficjentów, którzy nie osiągnęli wskaźników rezultatu zaproponowano utrzymanie dotychczasowego poziomu dofinansowania. Zarząd Województwa uchwałami³⁹ przyjął wyjaśnienia beneficjentów.

W złożonych wyjaśnieniach, Dyrektor Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu, Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podała m.in., że *IZ rokrocznie przeprowadza analizę i aktualizację ryzyka mającego wpływ na prawidłowość realizacji projektów dofinansowanych w ramach RPO WP. Analiza taka prowadzona*

³⁶ Za wyjątkiem jednego beneficjenta, z którym rozwiązano umowę.

³⁷ Sześciu beneficjentów nie osiągnęło wskaźnika rezultatu dotyczącego zmiany przychodów ze sprzedaży, 2 beneficjentów nie osiągnęło wskaźnika rezultatu dotyczącego przewidywanej całkowitej liczby bezpośrednio utworzonych miejsc pracy, 2 beneficjentów nie osiągnęło wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby turystów korzystających z bazy noclegowej/infrastruktury rekreacyjno-sportowej.

³⁸ Instrukcja Wykonawcza IZ RPO WP na lata 2007-2013 przyjęta uchwałami Zarządu Województwa: nr 117/2649/12 z 22 lutego 2012 r., nr 150/3511/12 z 3 lipca 2012 r., nr 192/4425/12 z 27 listopada 2012 r., nr 246/5965/13 z 2 lipca 2013 r., nr 337/8090/14 z 15 kwietnia 2014 r., nr 400/9511/14 z 30 września 2014 r., nr 79/1803/15 z 28 lipca 2015 r. oraz nr 129/2802/15 z 29 grudnia 2015 r.

³⁹ Uchwała nr 32/577/15, nr 32/578/15 i nr 32/581/15 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego nieosiągnięcia w pełni przez 9 beneficjentów wyżej opisanych wskaźników rezultatu.

jest na potrzeby doboru próby projektów do kontroli na miejscu. Przy czym w przypadku projektów z 2008 r., gdzie kontrole na zakończenie były obligatoryjne dla wszystkich projektów, analiza ryzyka dotyczyła jedynie kontroli prowadzonych w trakcie realizacji projektu oraz kontroli trwałości, te bowiem odbywały się na próbie projektów. Opierając się na zdobytych doświadczeniach ustalono, że największe ryzyko wystąpienia nieprawidłowości istnieje w obszarze udzielania zamówień. Przyjmując metodologię doboru próby, główne czynniki ryzyka podzielono na dwie grupy, tj. czynniki podmiotowe i przedmiotowe. Bazując na zdobytych doświadczeniach, nie stwierdzono, aby projekty z jakiegokolwiek branży gospodarczej charakteryzowały się wyższym, aniżeli pozostałe ryzykiem w zakresie prawidłowości jego realizacji. Tak więc również „projekty turystyczne” nie były zidentyfikowane jako bardziej ryzykowne od pozostałych. Jeżeli zidentyfikowane ryzyko dotyczyło większej grupy wnioskodawców, wyprzedzająco podlegało bardzo szczegółowemu omówieniu w toku szkoleń prowadzonych dla wnioskodawców/beneficjentów na wszystkich etapach realizacji projektów (przed złożeniem wniosku, po uzyskaniu dofinansowania – przed podpisaniem umowy, przed rozpoczęciem realizacji i przed składaniem wniosków o płatność).

(dowód: akta kontroli str. 1607-1846, 1850-1910)

2. Stopień realizacji projektów w ramach osi VI.

W ramach osi VI zrealizowano łącznie 60 projektów związanych ze wsparciem turystyki (łącznie w ramach osi – 72 projekty). W przypadku 34 projektów okres trwałości zakończył się, zaś 26 projektów nadal pozostaje w tym okresie. Trwałość wszystkich projektów, do dnia zakończenia kontroli, była zachowana.

(dowód: akta kontroli str. 324-343, 582)

W związku z pytaniem, czy IZ posiada wiedzę, ile z projektów mających na celu rozwój turystyki zostało utrzymanych po okresie trwałości, Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur wyjaśnił m.in., iż *Departament nie podejmuje działań monitorujących w zakresie utrzymywania projektów po zakończeniu okresu trwałości. Pracownicy Departamentu są zaangażowani niemal w całości we wdrażanie programu 2014-2020 i nie ma realnych szans – wobec skali programów i liczby projektów – by jednocześnie wdrażać nowy program i realizować szerzej zakrojone działania związane z utrzymywaniem projektów po okresie trwałości tym bardziej, iż nie ma ku temu podstaw prawnych. Tym niemniej, w naszej ocenie, w zdecydowanej większości projektów RPO 2007-2013 powstała infrastruktura będzie nadal funkcjonować na mniej lub bardziej zmodyfikowanych zasadach – wynika to z natury projektów infrastrukturalnych oraz dominującej roli sektora publicznego wśród beneficjentów.*

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

W ramach ww. 60 projektów związanych z turystyką:

- 24 projekty dotyczyły renowacji, remontu, modernizacji sakralnych obiektów wpisanych do ewidencji zabytków,
- 30 projektów dotyczyło renowacji, remontu, modernizacji świeckich obiektów wpisanych do ewidencji zabytków,
- 14 projektów dotyczyło budowy, rozbudowy, modernizacji lub remontu obiektów muzealnych,
- 6 projektów dotyczyło budowy, rozbudowy, modernizacji lub remontu obiektów o charakterze uzdrowiskowym,
- 4 projekty dotyczyły budowy, rozbudowy, modernizacji lub remontu obiektów o charakterze sportowo – rekreacyjnym,
- 24 projekty dotyczyły innych inwestycji (m.in. przystań kajakowa, park linowy, scena estradowa, centrum informacji turystycznej, sala widowiskowa, bocznic

torów, pola namiotowe wraz z infrastrukturą sanitarną, muszla koncertowa wraz z zapleczem, Europejskie Centrum Pamięci i Pojednania, platforma widokowa, wiata drewniana z ławkami, amfiteatr, molo, kładka).

(dowód: akta kontroli str. 592-595)

W ramach osi VI wnioskodawcy na etapie sporządzania wniosków mieli możliwość wyboru wskaźników produktu i rezultatu z listy 57 wskaźników, stanowiących załącznik nr 6 do Regulaminu konkursu, w tym 21 wskaźników kluczowych, 23 wskaźników regionalnych produktu oraz 13 wskaźników regionalnych rezultatu.

W zakresie wskaźników związanych z turystyką:

- wśród wskaźników kluczowych wskazano np. liczbę nowych produktów turystycznych, liczbę wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, długość wybudowanych szlaków turystycznych, liczbę turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej.

- wśród wskaźników regionalnych produktu wskazano np. liczbę przebudowanych obiektów służących udostępnianiu atrakcji turystycznych, liczbę utworzonych punktów informacji turystycznej, długość przebudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych.

- wśród wskaźników regionalnych produktu wskazano np. liczbę imprez/wydarzeń publicznych w obiektach turystycznych i rekreacyjnych, liczbę osób korzystających z infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, przewidywaną całkowitą liczbę utworzonych nowych miejsc pracy (EPC).

(dowód: akta kontroli str. 596-597)

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż *dochowanie zasad trwałości projektów przez beneficjentów, zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami w IZ RPO WP podlega monitoringowi i kontroli, w okresie o którym mowa w art. 57 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. Podejmowane działania IZ opierają się na analizie składanych corocznie przez Beneficjentów specjalnie opracowanych Oświadczeń w sprawie trwałości oraz na weryfikacji trwałości projektów podczas kontroli trwałości na próbie wybranej na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka. Szczegółowe procedury dotyczące monitorowania i kontroli projektów w okresie trwałości określa Instrukcja Wykonawcza IZ RPO WP. W ramach składanych Oświadczeń beneficjenci podają informację nt. m.in. wartości osiągniętych w danym okresie wskaźników rezultatu. Beneficjenci nie są zobowiązani do dostarczania wraz z oświadczeniem dokumentów potwierdzających osiągnięcie wskaźników na zadeklarowanym poziomie. W ramach procedur przyjęto, iż dokumentacja potwierdzająca osiągnięcie wskaźników sprawdzana jest wyłącznie w trakcie kontroli trwałości projektów przeprowadzanych na próbie. Z uwagi na znaczną liczbę projektów nie jest celowe i możliwe żądanie od beneficjentów dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie wskaźników. Przyjmując, iż w każdym projekcie zawartych jest kilka wskaźników rezultatu, z których każdy musiałby być udokumentowany, nałożenie obowiązku ich dostarczania oznaczałoby w praktyce zbieranie kilku lub nawet kilkunastu tysięcy dokumentów rocznie, a ich analiza wymagałaby zaangażowania znacznej liczby pracowników, którzy musieliby temu zagadnieniu poświęcić olbrzymią ilość czasu. W praktyce jest to zatem niemożliwe. Stąd dokumentację taką sprawdza się wyłącznie podczas kontroli na miejscu.*

(dowód: akta kontroli str. 582-584)

Zasady postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjentów wartości wskaźników założonych we wnioskach o dofinansowanie w ramach RPO WP określała Instrukcja Wykonawcza IZ RPO.

W okresie od 22 lutego 2012 r. do 15 kwietnia 2014 r. obowiązywała procedura, wg której w przypadku nieosiągnięcia wskaźnika zakładanego we wniosku o dofinansowanie, należało postępować zgodnie z procedurą weryfikacji wniosku o płatność. Ostatecznie uzasadnienie beneficjenta w sprawie przyczyn niezrealizowania wskaźnika realizacji projektu miał rozpatrywać w trakcie końcowej kontroli projektu Zespół Kontrolujący, który w informacji pokontrolnej zależnie od konkretnej sytuacji, miał przyjąć lub odrzucić uzasadnienie co do niewykonania wskaźnika⁴⁰.

W okresie od 15 kwietnia 2014 r. do dnia zakończenia kontroli obowiązywała procedura obejmująca *Postępowanie w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników w zakresie osi priorytetowej I – VII RPO WP*, w której zaznaczono, iż procedura winna być traktowana ramowo i mogą wystąpić różne odstępstwa związane np. ze zgłaszaniem zastrzeżeń przez beneficjentów do podjętych rozstrzygnięć i konieczności prowadzenia dodatkowej korespondencji, działaniami naprawczymi, właściwością merytoryczną poszczególnych oddziałów prowadzących konkretną sprawę w ramach IZ RPO WP. Procedura ta obejmowała:
7.9.2 Postępowanie w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I – VII RPO WP,
7.9.2.1 Procedura dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźników rezultatu nie będących kryterium oceny projektów,
7.9.2.2 Procedura dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu będącego/cych kryterium oceny projektów.

(dowód: akta kontroli str. 598-608)

We wszystkich 60 projektach mających na celu wsparcie turystyki, które otrzymały dofinansowanie⁴¹ z RPO WP – VI osi zostały przez beneficjentów osiągnięte wskaźniki produktu założone we wnioskach o dofinansowanie, a założone we wnioskach wskaźniki zostały określone precyzyjnie.

(dowód: akta kontroli str. 324-343)

W ramach ww. 60 projektów, w sześciu nie osiągnięto założonego poziomu wskaźnika/wskaźników rezultatu:

1. Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej, etap I – okres trwałości lata 2016-2020.

W oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2016 beneficjent poinformował, iż nie osiągnął w tym roku wskaźnika rezultatu *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy* w zakładanej wysokości 4 etatów, a jedynie 1,5 etatu (wskaźnik podlegający punktacji na etapie konkursu). Beneficjent poinformował, iż było to spowodowane problemami ze znalezieniem dzierżawcy obiektu Zespołu dworskiego w Babicach, przy dopuszczalnym zakresie prowadzenia działalności w obiekcie (obsługa ruchu turystycznego i baza noclegowa). Beneficjent poinformował, iż podjął działania naprawcze w związku z nieosiągnięciem poziomu wskaźnika, w postaci ogłoszenia kolejnego, szóstego przetargu na wyłonienie dzierżawcy obiektu. Poinformował również, iż w przypadku negatywnego wyniku przetargu zostanie utworzona spółdzielnia i zatrudnieni zostaną bezrobotni, co pozwoli na realizację założonych wskaźników. Pismami z dnia 18 stycznia 2017 r. i 22 marca 2017 r. IZ RPO WP podjęła przewidziane w Instrukcji Wykonawczej

⁴⁰ W przypadku gdy beneficjent nie uzyskał założonego w umowie o dofinansowanie poziomu wskaźnika realizacji projektu, należało stosować jedno z trzech rozwiązań: utrzymanie poziomu dofinansowania, obniżenie poziomu dofinansowania z zachowaniem udziału procentowego dofinansowania w wydatkach kwalifikowanych, zwrot całej kwoty dofinansowania wymagający rozwiązania umowy o dofinansowanie.

⁴¹ Za wyjątkiem projektów, w ramach których umowa o dofinansowanie została rozwiązana.

działania, mające na celu wyegzekwowanie od beneficjenta osiągnięcia wskaźników rezultatu na zakładanym poziomie.

(dowód: akta kontroli str. 609-619, 620-636, 928-930)

2. Adaptacja zespołu parkowo-zamkowego w Dzikowie dla potrzeb Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega - etap III – okres trwałości lata 2013-2017.

W ww. projekcie nie został osiągnięty określony we wniosku o dofinansowanie poziom wskaźnika rezultatu *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy* w zakładanej wysokości 17 etatów, a jedynie – odpowiednio w latach 2013-2016 – 9, 9, 6 i 8 etatów.

W oświadczeniach w sprawie trwałości za lata 2013-2016 beneficjent informował IZ o nieosiągnięciu wskaźnika i problemach z tym związanych. W ślad za tym Wicemarszałek lub Członek Zarządu Województwa przedstawiał beneficjentowi stanowisko IZ w tej sprawie, wskazując na konieczność podjęcia działań i konsekwencje nieosiągnięcia wskaźnika.

(dowód: akta kontroli str. 637-679)

Na etapie postępowania konkursowego projekt ten otrzymał maksymalną liczbę punktów (15) w ramach kryterium jakościowego *Wpływ projektu na rozwój gospodarczy*, w którym liczba punktów uzależniona była od ilości utworzonych nowych miejsc pracy w stosunku do wartości dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 535-536)

3. Utworzenie Centrum Pamięci Generała Władysława Sikorskiego - dobudowa sal muzealno-wystawowych przy domu urodzenia gen. Wł. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym – okres trwałości lata 2011-2015.

W oświadczeniach w sprawie trwałości za lata 2012-2015 beneficjent informował, iż nie osiągnął w tych latach wskaźnika rezultatu *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn* w zakładanej wartości jednego etatu, zaś w oświadczeniach za lata 2014-2015, iż nie osiągnął w tych latach wskaźników rezultatu *Liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych organizowanych w obiektach dziedzictwa kulturowego* oraz *Liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych organizowanych w obiektach infrastruktury kulturalnej*. W związku z oświadczeniami za lata 2014 i 2015 w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych sporządzono notatkę, w której stwierdzono m.in., że z uwagi na zakończenie okresu trwałości 1 grudnia 2015 r. odstępuje się od kierowania do beneficjenta korespondencji w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 680-704)

4. Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta Sanoka poprzez renowację polichromii w kościele przyklasztornym O.O. Franciszkanów oraz budowę wielopoziomowego parkingu w okolicach rynku miejskiego – okres trwałości lata 2014-2019.

W oświadczeniach w sprawie trwałości za lata 2014-2015 beneficjent informował IZ o nieosiągnięciu wskaźnika *Liczba osób korzystających z infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej* podając przyczyny tego stanu, zaś w oświadczeniu za 2016 r. wskazał jedynie, że nie osiągnął wskaźnika. W ślad za oświadczeniem za 2014 r. Marszałek Województwa w 2015 r. zaakceptował przedstawiony przez beneficjenta program naprawczy, wskazując na konieczność podjęcia działań i przedstawienia ich efektów w kolejnym oświadczeniu. W związku z oświadczeniami za 2015 r. w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych sporządzono notatkę, w której stwierdzono m.in., że z uwagi na treść tego oświadczenia oraz pismo

Marszałka Województwa – odstępuje się od kierowania do beneficjenta korespondencji w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 705-728)

5. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych obiektów Iwonicza Zdroju - "Biały Orzeł" i "Ustronie" – okres trwałości lata 2013-2018.

W oświadczeniach w sprawie trwałości za lata 2013, 2014, 2015 i 2016 beneficjent poinformował, iż nie osiągnął zaplanowanej wartości wskaźników *Liczba osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych elementów architektury zdrojowej, parków zdrojowych, pijalni wód i domów zdrojowych oraz Liczba osób korzystających z infrastruktury kulturalnej*. Jako przyczynę nieosiągnięcia ww. wskaźników beneficjent podał spadek liczby osób korzystających z infrastruktury, wynikający z wymagań ZUS i NFZ, co do metrażu pokoi i ilości pokoi kontraktowanych dla pacjentów. Beneficjent podniósł, iż niespełnienie wymagań metrażowych groziłoby zerwaniem kontraktu i zagrożona byłaby trwałość projektu. Beneficjent podniósł również, iż wpływ na niepełne osiągnięcie wartości wskaźnika miało wyłączenie niektórych pokoi z użytkowania, w celu dokonania ich remontów.

W ślad za oświadczeniem za 2013 r. i 2014 r., odpowiednio Członek Zarządu i Wicemarszałek Województwa przedstawiał beneficjentowi stanowisko IZ w tej sprawie, wskazując na konieczność podjęcia działań. W związku z oświadczeniem za 2015 r. w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych sporządzono notatkę, w której stwierdzono m.in., że kontrola trwałości potwierdziła nieosiągnięcie wskaźników, wskazano działania naprawcze, lecz z uwagi na wcześniejszą korespondencję w sprawie nieosiągania wskaźników – odstępuje się od kierowania do beneficjenta pisma w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 729-757)

6. Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Dubiecko poprzez utworzenie obiektów infrastruktury turystycznej wraz z remontem i konserwacją zabytkowych elementów sakralnych – okres trwałości lata 2012-2016.

W oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2012 beneficjent poinformował, iż nie osiągnął w ww. roku wskaźnika rezultatu *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej* oraz wskaźnika rezultatu *Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objętego wsparciem*. W oświadczeniu, beneficjent jako przyczynę nieosiągnięcia wskaźnika wskazał „brak konsekwencji wpisów przez pracownika biura oraz do kroniki”.

W oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2013 beneficjent poinformował, iż nie osiągnął w ww. roku tych samych wskaźników, co w roku 2012, jednakże nie podał przyczyny nieosiągnięcia ww. wskaźników rezultatu.

W oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2014 beneficjent poinformował, iż nie osiągnął w ww. roku wskaźnika rezultatu *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej*. Wskaźnik *Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objętego wsparciem*, wg oświadczenia beneficjenta, został osiągnięty. W oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2015 beneficjent poinformował, iż nie osiągnął w ww. roku wskaźnika rezultatu *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej*. Drugi wskaźnik został osiągnięty. W związku z oświadczeniem za 2015 r. w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych sporządzono notatkę, w której stwierdzono m.in., że w związku z tym, że wartość nieosiągniętego wskaźnika nie wpływała na punktację projektu oraz krótkim okresem do zakończenia trwałości projektu (30 grudnia 2016 r.) odstępuje się od kierowania do beneficjenta pisma w tej sprawie.

Beneficjent nie osiągnął w latach 2015 i 2016 wskaźnika rezultatu *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej*, a zalecenia z kontroli trwałości przeprowadzonej w maju 2015 r. nie zostały wykonane.

(dowód: akta kontroli str. 758-772)

Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach osi priorytetowych I-VII RPO WP w § 4 pkt 4 przewidywał, iż *Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego, wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczącymi programów operacyjnych, procedurami w ramach Programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie celów i wskaźników Projektu (produktów i rezultatów) zakładanych we wniosku o dofinansowanie. Z kolei § 15 pkt 17 wzoru umowy stanowił, iż Zmiany zakładanych wskaźników rezultatów realizacji Projektu, w szczególności zmiany powodujące zmniejszenie wartości docelowych będących podstawą uzyskania punktów w trakcie oceny merytorycznej Projektu są, co do zasady, niedopuszczalne. Powodować to może, w zależności od faktycznych rezultatów zwrot części bądź całości dofinansowania.*

(dowód: akta kontroli str. 773-789)

W ramach 60 projektów zrealizowanych w ramach osi VI, w przypadku 49 projektów przyjęto wskaźnik rezultatu *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy (EPC)*.

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał, iż *Zasady odnoszące się do wskaźników kluczowych dot. miejsc pracy w zakresie ich wyboru, monitorowania czy trwałości zostały określone w załączniku nr 3 do Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej. Zgodnie z zapisami tego załącznika tzw. Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13), trwałość każdego nowoutworzonego miejsca pracy musi być przewidywana przez beneficjenta na co najmniej 2 lata od daty utworzenia danego miejsca pracy (etatu). Kwestia wskaźników kluczowych dot. miejsc pracy była również przedmiotem korespondencji z Ministerstwem Rozwoju (wówczas Ministerstwem Rozwoju Regionalnego), w wyniku której wyjaśniano pojawiające się wątpliwości interpretacyjne. W zakresie m.in. wymaganej minimalnej 2-letniej trwałości ww. wskaźnika otrzymano stanowisko IK NSRO przedstawione w piśmie z dnia 7 września 2009 r. czy też IK RPO – w piśmie z dnia 8 września 2011 r.*

(dowód: akta kontroli str. 582-591)

W złożonym wyjaśnieniu, Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych Ministerstwa Rozwoju, Pan Piotr Zygadło podał m.in., iż *Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej trwałość każdego miejsca pracy powinna być przewidywana przez beneficjenta na co najmniej 2 lata od daty utworzenia danego miejsca pracy (etatu), chyba że odrębne przepisy (np. w zakresie pomocy publicznej) lub zasady programowe nakładają bardziej restrykcyjne obowiązki w tym zakresie. Jednocześnie rezultaty powinny pojawić się najpóźniej do roku po zakończeniu realizacji projektu, tj. 12 miesięcy od daty złożenia wniosku o płatność końcową. W takim przypadku zostaje zachowany 3-letni okres trwałości dla miejsc pracy utworzonych w MŚP zgodnie z art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Ponadto w dokumencie roboczym KE nr 7 wskazano, że w przypadku określania wymaganego czasu utrzymania miejsc pracy konieczne jest wzięcie pod uwagę specyfiki danej branży, a także kwestię*

okresowości wykonywanej pracy np. prace sezonowe. Przy audytowaniu konkretnego projektu, zwłaszcza finansowanego z EFRR fundamentalne znaczenie mają bezpośrednio zapisy w umowie o dofinansowanie podpisanej z beneficjentem, w tym w zakresie celów projektu. Często bowiem dofinansowanie przyznawane jest na konkretne produkty i rezultaty o charakterze infrastrukturalnym, natomiast miejsca pracy jako rezultat są jedynie dodatkowym oddziaływaniem projektu.

(dowód: akta kontroli str. 790-791)

Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach osi priorytetowych I-VII RPO WP nie wskazywał okresu, w jakim mają być utrzymywane wskaźniki rezultatu.

(dowód: akta kontroli str. 773-789)

W ramach 61 projektów mających na celu wsparcie turystyki, które otrzymały dofinansowanie z RPO WP – osi VI skontrolowano łącznie 31 projektów⁴². Kontrole miały formę: na zakończenie realizacji, pośredniej, trwałości lub doraźnej.

Stopień osiągnięcia założonych w projektach wskaźników oraz trwałość projektów skontrolowano w ramach 17 kontroli trwałości. W wyniku tych kontroli stwierdzono, iż we wszystkich przypadkach trwałość projektów została zachowana, jednakże w 2 przypadkach stwierdzono nieosiągnięcie założonych wskaźników rezultatu.

(dowód: akta kontroli str. 792-797)

1. W wyniku kontroli trwałości projektu *Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Dubiecko poprzez utworzenie obiektów infrastruktury turystycznej wraz z remontem i konserwacją zabytkowych elementów sakralnych* przeprowadzonej w dniach 19-20 maja 2014 r. stwierdzono, iż nie zostały osiągnięte wskaźniki rezultatu *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej* oraz *Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objętego wsparciem*. W części *rekomendacje i uwagi* informacji pokontrolnej zobowiązano beneficjenta do opracowania szczegółowego i wiarygodnego planu działań naprawczych, których realizacja pozwoli osiągnąć i prawidłowo udokumentować wartości ww. wskaźników rezultatu na zakładanym przez beneficjenta poziomie.

Beneficjent w odpowiedzi na informację pokontrolną przesłał w dniu 20 listopada 2014 r. dokument zatytułowany „plan działań naprawczych”. W dokumencie tym (jednostronicowym) podał, jakie wielkości obu niezrealizowanych wskaźników rezultatu planuje osiągnąć (ze wskazaniem planowanej liczby osób uczestniczących w poszczególnych wydarzeniach w obiektach infrastruktury projektu). W dniu 28 listopada 2014 r. przesłał pismo, w którym stwierdził, iż wskaźnikami pomiaru liczby osób odwiedzających obiekty będzie dokumentacja fotograficzna lub wpis do książki pamiątkowej, a w przypadku turystów korzystających z systemu informacji i rezerwacji będzie lista osób. W obu ww. pismach beneficjent nie wskazał jakie działania zamierza podjąć celem osiągnięcia zaplanowanych wielkości ww. wskaźników rezultatu.

W dniu 8 grudnia 2014 r. sporządzona została opinia kierownika zespołu kontrolującego w zakresie przeprowadzonej kontroli trwałości. Zawarto w niej stwierdzenie, iż plan działań naprawczych został przesłany przez beneficjenta pismem z dnia 20 listopada 2014 r. oraz uzupełniony pismem z dnia 28 listopada 2014 r. a ww. zakresie zostaną wydane zalecenia, w których beneficjent zostanie zobowiązany do wdrożenia opracowanego planu działań naprawczych oraz do szczegółowego i prawidłowego monitorowania prowadzonych działań. W ww. opinii zapisano również, iż w oparciu o informacje przekazane przez beneficjenta pismami z dnia 10, 20 i 28 listopada 2014 r. uznaje się przedstawiony sposób wdrożenia rekomendacji za dostateczny.

⁴² Przeprowadzono 34 kontrole – w przypadku trzech projektów przeprowadzono po dwie kontrole.

W zaleceniach pokontrolnych z dnia 10 grudnia 2014 r. beneficjent został zobligowany do wdrożenia opracowanego planu działań naprawczych, co miało doprowadzić do osiągnięcia w 2015 r. i utrzymania w latach następnych oraz prawidłowego udokumentowania wartości obu niezrealizowanych wskaźników.

W opinii nt. realizacji zaleceń pokontrolnych z dnia 20 stycznia 2016 r. zapisano, iż beneficjent wdrożył zaakceptowany przez IZ RPO WP program naprawczy, jednakże jeden ze wskaźników (*Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej*) został osiągnięty jedynie w 51%. W ww. opinii zapisano również, iż zaplanowane wartości wskaźnika, który nie został osiągnięty nie były brane pod uwagę w pełnej wysokości przy ocenie wniosku o dofinansowanie. Zapisano również, iż w wyniku następczo dokonanej analizy spełniania kryteriów jakościowych podlegających ocenie merytorycznej stwierdzono, iż fakt nieosiągnięcia zakładanych we wniosku o dofinansowanie wartości ww. wskaźników rezultatu nie wpływa na kwestie, które były przedmiotem punktacji na etapie oceny wniosku o dofinansowanie, w związku z czym nie stanowi przesłanki do rozwiązania umowy o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 798-816)

2. W wyniku kontroli trwałości projektu *Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych obiektów Iwonicza Zdroju - "Biały Orzeł" i "Ustronie"* przeprowadzonej w dniach 7-8 grudnia 2015 r. stwierdzono, iż nie zostały osiągnięte wskaźniki rezultatu *Liczba osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych elementów architektury zdrojowej, parków zdrojowych, pijalni wód i domów zdrojowych oraz Liczba osób korzystająca z infrastruktury kulturalnej*. W informacji pokontrolnej z ww. kontroli stwierdzono, iż problem związany z utrzymaniem zakładanej wielkości wskaźników rezultatu został zgłoszony przez beneficjenta w oświadczeniu w sprawie trwałości. Stwierdzono, iż w piśmie z dnia 23 września 2015 r. IZ poinformowała o przyjęciu wyjaśnienia odnośnie zaostrenia wymagań ZUS w zakresie standardów zakwaterowania kuracjuszy. Jednocześnie zobowiązała beneficjenta do podjęcia działań naprawczych, mających na celu osiągnięcie wskaźników w zakładanej wielkości. Stwierdzono, iż informację na temat podjętych działań oraz ich efektów należy przedstawić w oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2015. W opinii kierownika zespołu kontrolującego stwierdzono, iż ww. wartości wskaźników wg stanu na 31 grudnia 2014 r. nie zostały w pełni osiągnięte.

(dowód: akta kontroli str. 817-833)

W pkt 9.3.3.9 Instrukcji Wykonawczej IZ RPO WP zapisano, iż w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub uchybień w realizacji projektu wymagających podjęcia działań naprawczych Marszałek Województwa w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania/nieotrzymania w wyznaczonym terminie informacji pokontrolnej, kieruje do jednostki kontrolowanej zalecenia pokontrolne.⁴³

(dowód: akta kontroli str. 839-840)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał, iż: *Realizacja projektów turystycznych w ramach RPO WP nie uwidoczniła specyficznych dla tej branży problemów. Zidentyfikowane nieprawidłowości najczęściej dotyczyły – tak jak w całym programie – udzielania zamówień publicznych, czy przedstawienia wydatków, które nie mogły być uznane za kwalifikowane.*

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

⁴³ Zalecenia pokontrolne zawierają w szczególności: podstawę prawną sformułowanych zaleceń, dane o kontroli na miejscu, do której się odnoszą, opis wniosków, uchybień i nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie kontroli, zalecenia zmierzające do usunięcia stwierdzonych w czasie kontroli uchybień i nieprawidłowości wraz z określeniem terminu ich wykonania oraz sposobu powiadomienia o ich realizacji.

W pierwszej wersji RPO WP⁴⁴, określono następujące wskaźniki dla dofinansowania projektów w ramach osi VI (wartość docelowa w roku 2015):

- liczba projektów z zakresu turystyki - 15,
- liczba projektów związanych z infrastrukturą kultury - 19,
- liczba wspartych instytucji kultury - 9,
- liczba utworzonych miejsc pracy - 120,
- liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla ruchu turystycznego - 19.

(dowód: akta kontroli str. 855-840)

W aktualizacji RPO WP⁴⁵ ww. wskaźniki zostały zmienione w następujący sposób: Wartość wskaźnika *liczba projektów związanych z infrastrukturą kultury* docelową w roku 2015 określono na 51 (poprzednio 19). Wartość wskaźnika *liczba wspartych instytucji kultury* docelową w roku 2015 określono na 67 (poprzednio 9). Wartość wskaźnika *liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla ruchu turystycznego* docelową w roku 2015 określono na 71 (poprzednio 19).

W uzasadnieniu zmiany ww. trzech wskaźników podano m.in.: *Na podstawie analiz IZ RPO WP oraz badania ewaluacyjnego System wskaźników RPO WP zrealizowanego przez IZ w 2010 r. wynika, że wartość wskaźnika została niedoszacowana na etapie programowania. Zgodnie z rekomendacją nr 6 w zakresie analizy wskaźników na poziomie osi priorytetowych zawartą w badaniu ewaluacyjnym System wskaźników RPO WP zrealizowanym przez IZ w 2010 r. należy dostosować wartości wskaźników do rzeczywistych wartości oszacowanych dla 2015 r. Do 30 czerwca 2011 r. w ramach VI osi priorytetowej podpisano 42 umowy w zakresie projektów związanych z infrastrukturą kultury. Zgodnie z podpisanymi umowami szacowana wartość wskaźnika Liczba projektów związanych z infrastrukturą kultury wynosi 221 % wartości założonej pierwotnie w Programie. Należy zaznaczyć, że alokacja w ramach tego priorytetu jest już niemalże wyczerpana, lecz istnieje możliwość zawarcia umów o dofinansowanie z projektami pozytywnie ocenionymi (37 projektów na liście rezerwowej). Wspierane będą również projekty z zakresu kultury, które przyczynią się do powstania efektu synergii w zakresie rozwoju turystyki i wpłyną na wzrost gospodarczy.*

Nazwę wskaźnika *liczba utworzonych miejsc pracy* zmieniono na *liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie turystyki*, zaś wartość tego wskaźnika zmieniono na 49 (poprzednio 120).

W uzasadnieniu zmiany podano m.in., iż doprecyzowano wskaźnik *Liczba miejsc pracy* poprzez dodanie zapisu „w zakresie turystyki”, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi.⁴⁶ Ponadto zmniejszono wartość docelową wskaźnika. Na podstawie analiz IZ RPO WP wynika, że wartość wskaźnika została przeszacowana na etapie programowania. Wpływ na liczbę deklarowanych miejsc pracy miał także kryzys ekonomiczny. Jedyny nabór w VI osi odbył się w okresie od 16 lutego do 19 marca 2009 r., w ramach którego złożono 103 wnioski na kwotę dofinansowania z EFRR 226.171.652,53 PLN, co stanowiło 302,67% szacunkowej kwoty środków EFRR udostępnionych w konkursie. Nie jest planowany kolejny nabór wniosków dla ww. osi. Do 30 czerwca 2011 r. w ramach VI osi podpisano 10 umów w zakresie turystyki. Zgodnie z podpisanymi umowami szacowana wartość wskaźnika *Liczba miejsc pracy w zakresie turystyki* wynosi 28 szt., tj. 23 % wartości założonej pierwotnie w Programie. W ramach osi zostaną zakontraktowane kolejne projekty w kategorii 57, jednakże ich realizacja nie wpłynie na osiągnięcie pierwotnie

⁴⁴ Przyjętej uchwałą nr 72/1176/07 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 6 listopada 2007 r.

⁴⁵ Przyjętej uchwałą nr 107/2427/12 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 10 stycznia 2012 r.

⁴⁶ Nowy okres programowania 2007-2013. Przewodnik po metodach ewaluacji: Wskaźniki monitoringu i ewaluacji. Dokument roboczy nr 2". Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna: Polityka Regionalna, sierpień 2006 r.

założonej wartości dla niniejszego wskaźnika. Należy zaznaczyć, iż cele projektów w zakresie turystyki będą przyczyniać się do realizacji celu osi VI, którym jest wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój instytucji kultury.

(dowód: akta kontroli str. 857-859)

W sprawozdaniu końcowym z RPO WP⁴⁷, w zakresie wskaźników dofinansowania w ramach osi VI, wskazano następującą realizację założonych wskaźników (w stosunku do wartości zmienionych w 2012 r.): wartość wskaźnika *liczba projektów z zakresu turystyki* docelowa: 15, osiągnięta: 15; wartość wskaźnika *liczba projektów związanych z infrastrukturą kultury* docelowa: 51, osiągnięta: 56; wartość wskaźnika *liczba wspartych instytucji kultury* docelowa: 67, osiągnięta 106; wartość wskaźnika *liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla ruchu turystycznego* docelowa: 71, osiągnięta: 101.

(dowód: akta kontroli str. 877)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *Do klasyfikowania projektów w określone obszary tematyczne dla celów sprawozdawczych wykorzystano wskazane przez beneficjentów we wnioskach o dofinansowanie tzw. kategorie interwencji. W przypadku wystąpienia kilku kategorii interwencji właściwych dla zakresu projektu, należało wybrać jedną, dominującą pod względem udziału w kosztach projektu. Wykazanie na potrzeby przedmiotowej kontroli projektów jedynie w oparciu o przypisaną jedną, dominującą kategorię interwencji, nie odzwierciedlałoby rzeczywistej liczby projektów, które z racji zrealizowanego zakresu rzeczowego i określonych celów wpisują się w kategorię projektów turystycznych.*

(dowód: akta kontroli str. 582-583)

W Urzędzie prowadzono monitoring wpływu realizowanych programów na cele RPO WP w postaci sprawozdań półrocznych i rocznych oraz badań ewaluacyjnych. W efekcie tego monitoringu m.in. dokonano ww. zmiany wskaźników RPO WP (ze względu na większą liczbę wniosków dotyczących projektów wspierających kulturę).

(dowód: akta kontroli str. 2397-2406)

W sprawozdaniu końcowym z wykonania RPO WP zestawiono wartości wskaźników kontekstowych dla tego Programu za lata 2005-2015, które dla osi VI wyniosły:

- osoby zwiedzające muzea i oddziały – wzrost z 778,2 tys. osób w 2005 r. do 1.459,6 tys. osób w 2015 r.,
- osoby zwiedzające galerie sztuki – wzrost z 71 tys. osób w 2005 r. do 101,6 tys. osób w 2015 r.,
- widzowie teatrów, instytucji muzycznych itp. – wzrost ze 190,4 tys. osób w 2005 r. do 225,4 tys. osób w 2014 r. (w 2015 r. spadek do 188,1 tys. osób),
- turystyczne obiekty noclegowe zbiorczego zakwaterowania – wzrost z 312 w 2005 r. do 527 w 2015 r.,
- liczba gości w regionie – udzielone noclegi ogółem – wzrost z 1.540,6 tys. osób w 2005 r. do 2.772,6 tys. osób w 2015 r.,
- liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym – wzrost z 130,1 tys. osób w 2005 r. do 213,4 tys. osób w 2015 r.

W ww. sprawozdaniu zapisano, iż w ramach postępu rzeczowego w ramach RPO WP (os. VI) wybudowano 209,76 km szlaków turystycznych, a przebudowano 295,9 km. Powstało 18 nowych produktów turystycznych i wybudowano 53 obiekty turystyczne i rekreacyjne, z których korzysta 3.331 tys. osób. Dodatkowo wsparciem

⁴⁷ Opracowanie – styczeń 2017 r.

objęto 101 obiektów/zbiorów dziedzictwa kulturowego, które odwiedziło ponad 54 tys. osób. Przebudowano 16 obiektów instytucji kulturowych, natomiast wybudowano 4 obiekty instytucji kultury. 33 obiekty wsparte w ramach Programu zapewniają dostęp dla osób niepełnosprawnych. W efekcie zrealizowanych projektów zostało utworzonych 213 nowych miejsc pracy, natomiast 10 obiektów dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem odwiedziło ponad 1.148 tys. osób.

W ww. sprawozdaniu zapisano, iż zgodnie z danymi GUS województwo podkarpackie nie należy do licznie odwiedzanych regionów Polski (10 miejsc). W 2015 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 957,7 tys. osób, tj. o 61,8% więcej niż w roku 2007. Wśród osób przebywających w turystycznych obiektach noclegowych w 2015 r., 12,6% (120,4 tys. osób) stanowili turyści zagraniczni, podczas gdy w kraju analogiczny odsetek był niemal dwukrotnie wyższy (21,1%). W odniesieniu do roku poprzedniego liczba turystów zagranicznych była większa o 14,4%, a ich udział w ogólnej liczbie korzystających z obiektów noclegowych wzrósł o 0,5 punktu procentowego. W 2015 r. w turystycznych obiektach noclegowych udzielono 2.772,6 tys. noclegów, tj. o 65,4% więcej niż w 2007 r. Wśród pozostałych obiektów, największą liczbę udzielonych noclegów odnotowano w zakładach uzdrowiskowych – 30,0% ogółu noclegów oraz w ośrodkach wczasowych – 6,4%. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym wyniosła 213,4 tys. i była o 22,3% większa w odniesieniu do 2014 r.

Do najważniejszych osiągnięć tej osi w zakresie turystyki zaliczono: wybudowanie 53 obiektów turystycznych i rekreacyjnych, przebudowanie 12 obiektów turystycznych i rekreacyjnych, zmodernizowanie 9 obiektów turystycznych i rekreacyjnych, wybudowanie 295 km szlaków turystycznych, utworzenie 15 punktów informacji turystycznej, zorganizowanie 39 imprez/wydarzeń publicznych we wspartych obiektach turystycznych i rekreacyjnych, skorzystanie z wytworzonych/zmodernizowanych produktów turystycznych przez 522.957 turystów. W okresie 2005-2015 nastąpił: o 88% wzrost liczby osób zwiedzających muzea i oddziały, o 43% wzrost liczby osób zwiedzających galerie sztuki, o 69% wzrost liczby turystycznych obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania, o 62% wzrost liczby gości w regionie (udzielone noclegi ogółem), w tym 64% wzrosła liczba gości zagranicznych. Od początku realizacji RPO WP w ramach osi VI dominującą grupę beneficjentów stanowiły jst, które zrealizowały 48 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 100.423.615,93 zł, organizacje non profit zrealizowały 21 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 33.078.312,07 zł, przedsiębiorcy zrealizowali 3 projekty na łączną wartość dofinansowania z EFRR 14.599.858,32 zł. W ramach osi VI zrealizowano 30 projektów dla projektów na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 87.161.232,61 zł, natomiast na obszarach wiejskich 42 projekty na łączną wartość dofinansowania z EFRR 60.940.553,71 zł.

(dowód: akta kontroli str. 860-894)

Z przedłożonych w kontroli danych statystycznych (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS) wynikało, iż liczba turystów zagranicznych odwiedzających województwo podkarpackie zwiększyła się z 62.178 osób w 2005 r. do 120.427 osób w 2015 r., zaś liczba miejsc noclegowych zwiększyła się z 18.436 miejsc w 2005 r. do 28.711 miejsc w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 438)

W *Strategii rozwoju turystyki* zapisano, iż nadzór nad wdrażaniem Strategii jest zadaniem PROT. W wyniku tego nadzoru sporządzane miały być raporty kwartalne oraz oficjalne raporty z analiz okresowych (audyty strategii), w tym dwa raporty w trakcie realizacji (analiza ex middle) oraz po zakończeniu cyklu poszczególnych

projektów – analiza ex post, w tym raport (ocena) z oddziaływania Strategii oraz wdrażanych w jej ramach działań.

(dowód: akta kontroli str. 911-914)

W złożonych wyjaśnieniach Sekretarz Województwa, Pan Lesław Majkut, podał m.in., że PROT nie przekazywała do Urzędu informacji dotyczących monitoringu realizacji Strategii rozwoju turystyki. Ponadto wyjaśnił m.in., iż: Z informacji uzyskanych z PROT w sprawie zapisanego w Strategii jej nadzoru nad wdrażaniem Strategii rozwoju turystyki oraz zapisanych w ww. dokumencie zadań dotyczących sporządzania analiz okresowych (audytu strategii), wynika że brak realizacji zadań zapisanych w Strategii wynikał z braku zabezpieczenia środków na ten cel. Podjęto działania mające na celu przygotowanie Programu Operacyjnego do wdrażania programu wojewódzkiego „Strategia rozwoju turystyki województwa podkarpackiego na lata 2007-2013” polegające na przygotowaniu uchwały zlecającej PROT przygotowanie programu operacyjnego do wdrażania Strategii⁴⁸. Niestety Zarząd Województwa uchylił ww. uchwałę⁴⁹. Jednocześnie informuję, że osobami reprezentującymi Województwo Podkarpackie w PROT w latach 2007-2013 byli: Łukasz Andres - 22.06.2007-16.06.2009 (Wiceprezes Zarządu), Maria Ragan - 16.06.2009 - (Wiceprezes Zarządu) do powołania następcy, Wojciech Trzaska - 30.06.2010 - (Wiceprezes Zarządu) do powołania kolejnej osoby, Anna Kowalska - 21.06.2011-11.04.2013 (Prezes Zarządu), Jarosław Reczek - 12.04.2013 - 26.06.2015 (Prezes Zarządu). Ww. osoby nie miały w zakresie obowiązków wyznaczonych zadań w zakresie egzekwowania od PROT postanowień Strategii rozwoju turystyki, posiadały ogólne pełnomocnictwo do reprezentowania Województwa Podkarpackiego w PROT.

(dowód: akta kontroli str. 894-904, 906-910)

Pismem z dnia 17 marca 2017 r. Wiceprezes Zarządu PROT, Pan Jan Solec poinformował Zastępcę Dyrektora Departamentu Promocji Współpracy Regionalnej Urzędu, Panią dr Marię Michur-Ziębę, iż PROT, z uwagi na brak umowy z Samorządem Województwa, zabezpieczającej odpowiednie środki finansowe na realizację poszczególnych zadań nie prowadziła analiz okresowych (audytu strategii), w tym analizy ex middle, analizy ex post, jak również nie sporządzała raportu na temat oddziaływania Strategii.

(dowód: akta kontroli str. 927)

W Urzędzie nie opracowano sformalizowanej strategii promocji turystyki. Na potrzebę opracowania takiego dokumentu wskazywały zapisy *Strategii rozwoju turystyki*.

W ramach działań informacyjnych i promocyjnych RPO WP dotyczących turystyki, zrealizowano m.in. następujące zadania:

- cykl audycji radiowych (Radio Rzeszów, Radio VIA) oraz felietonów telewizyjnych „Podkarpackie po naszej myśli”;
- wydawano biuletyn (kwartalnik) „Inwestujemy w rozwój”⁵⁰;
- wydawano artykuły prasowe w ramach Podkarpackiego Informatora Unijnego (prasa lokalna i regionalna z terenu województwa podkarpackiego);
- organizowano wyjazdy studyjne dla przedstawicieli mediów regionalnych i lokalnych promujące zrealizowane projekty;

⁴⁸ Uchwała Nr 49/769/07 z dnia 17 lipca 2007 r.

⁴⁹ Uchwała Nr 63/1013/07 z dnia 25 września 2007 r.

⁵⁰ Np. w biuletynie nr 3/2010 opisano projekty realizowane w ramach RPO WP, oś VI, stanowiące wzór dobrych praktyk: projekt „Rozbudowa i poprawa atrakcyjności Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce w ramach ochrony dziedzictwa kulturowego regionu”, projekt „Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemysł w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej, etap I”, projekt „Restauracja, modernizacja i rozbudowa obiektów stacyjnych oraz torowisk i taboru Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej w Majdanie”. W biuletynie nr 2/2011, zaprezentowano różnorodność inwestycji wskazując, ofertę dla turystów.

- wydano album z prezentacją projektów „Podkarpackie po naszej myśli”⁵¹.

W ramach RPO WP⁵² zrealizowano 2 projekty mające na celu promocję gospodarczą regionu, w tym turystyczną.⁵³

W latach 2009 i 2011 Urząd zlecał zadania mające na celu zbadanie przyjazdowego ruchu turystycznego do województwa podkarpackiego.⁵⁴ We własnym zakresie, od 2007 roku prowadził badania ankietowe dotyczące liczby obiektów noclegowych i miejsc noclegowych w regionie.

Ponadto w ramach I osi (działanie 1.4) zrealizowano 15 projektów, których celem była promocja turystyki w województwie, na krajowych i międzynarodowych targach.

(dowód: akta kontroli str. 28-161, 341-343, 906-910)

Monitorowanie RPO WP prowadzone było przez IZ oraz Komitet Monitorujący w celu zapewnienia realizacji celów określonych w Programie oraz pełnej absorpcji alokowanych środków. IZ RPO WP prowadziła monitoring realizacji tego Programu, w oparciu o sprawozdania z postępów we wdrażaniu poszczególnych osi priorytetowych, sporządzane na podstawie *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości NSRO 2007-2013* oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Sprawozdania z realizacji Programu sporządzane były na podstawie ilościowych i jakościowych informacji z realizacji osi priorytetowych. Mierzeniu postępu realizacji służyły wskaźniki finansowe oraz odnoszące się do produktów i rezultatów. IZ RPO WP przedkładała sprawozdania do zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu oraz akceptacji Instytucji Koordynującej RPO (sprawozdania okresowe, roczne i końcowe), a także Komisji Europejskiej (sprawozdania roczne i końcowe).

(dowód: akta kontroli str. 906-910)

Według informacji otrzymanych od 12 gmin⁵⁵, realizacja projektów dotyczących turystyki w ramach RPO WP miała pozytywny wpływ na rozwój ruchu turystycznego oraz sytuację gospodarczą. Gminy po zrealizowaniu projektów odnotowały wzrost ruchu turystycznego, co stwierdzono poprzez udział osób w organizowanych lokalnych imprezach, wpisy w księgach/rejestrach odwiedzanych obiektów czy biurach informacji turystycznych, sprzedaż biletów w muzeach, liczbę korzystających ze sprzętu sportowego, oraz obserwację ruchu na ścieżkach rowerowych. Trzy gminy⁵⁶ wskazały na poprawę sytuacji gospodarczej regionu, w związku z powstaniem nowych obiektów agroturystycznych i innych oferujących noclegi, sklepów, podmiotów świadczących usługi gastronomiczne.

Na podstawie informacji uzyskanych od czterech organizacji turystycznych⁵⁷, stwierdzono iż podmioty te nie uczestniczyły, a tym samym nie prowadziły badań, ani nie gromadziły danych w zakresie wpływu realizowanych przez ww. gminy projektów związanych z turystyką, na rozwój ruchu turystycznego w regionie.

(dowód: akta kontroli str. 1911-2212)

⁵¹ Celem ww. publikacji było zaprezentowanie najlepszych projektów współfinansowanych ze środków RPO WP. W albumie przedstawiono 64 projekty, które podzielono na 11 obszarów tematycznych: przedsiębiorczość, drogi, lotnisko, informatyzacja, środowisko, uczelnie, zdrowie, sport, turystyka, kultura, rewitalizacja. Wśród opisanych projektów znalazły się m.in. projekty z dziedziny turystyki.

⁵² Oś I, Działanie 1.4b Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu Schemat B – „Projekty pozainwestycyjne”.

⁵³ „Podkarpackie przyciąga inwestorów” - aktywizacja inwestycyjna regionu poprzez kampanię medialną – kampania promocyjna z wykorzystaniem ogólnopolskiego przekazu telewizyjnego poprzez spoty reklamowe. „Podkarpackie przyciąga inwestorów” – aktywizacja inwestycyjna Województwa Podkarpackiego poprzez kampanię outdoorową na terenie głównych aglomeracji w Polsce - przeprowadzenie kampanii promocyjnej z wykorzystaniem nietypowych, wielkoformatowych nośników reklamy zewnętrznej także Infoscreen.

⁵⁴ Dokumenty są dostępne na stronie <http://turystyka.wrotapodkarpackie.pl/index.php/ruch-turystyczny>.

⁵⁵ Gmina Białowa, Gmina Brzozów, Gmina Cieszanów, Gmina Miejska Dynów, Gmina Miejska Jarosław, Gmina Jedlicze, Gmina Krzeszów, Gmina Narol, Gmina Miejska Sanok, Gmina Tyczyn, Gmina Wiązownica, Gmina Zarzecze.

⁵⁶ Gmina Cieszanów, Gmina Tyczyn, Gmina Wiązownica.

⁵⁷ Lokalna Organizacja Turystyczna „Pogórze”, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Przemyśle, Związek Gmin Turystycznych Ziemi Łańcucko-Leżajskiej, PROT.

1. W przypadku pięciu projektów, których beneficjenci informowali IZ o nieosiągnięciu założonych we wnioskach o dofinansowanie wskaźników rezultatu, w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych nie stosowano zasad *Postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I – VII RPO WP oraz Procedury dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu będącego/cych kryterium oceny projektów* stanowiącej część Instrukcji Wykonawczej, które obowiązywały w IZ od dnia 15 kwietnia 2014 r.

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *W treści Instrukcji Wykonawczej zawarte zostało podstawowe zastrzeżenie: „Cała procedura opisana poniżej winna być traktowana ramowo. Mogą wystąpić różne odstępstwa związane np. ze zgłaszaniem zastrzeżeń przez beneficjentów do podjętych rozstrzygnięć i konieczności prowadzenia dodatkowej korespondencji, działaniami naprawczymi, właściwością merytoryczną poszczególnych oddziałów prowadzących konkretną sprawę w ramach IZ RPO WP”. Zatem dopuszczono możliwość wystąpienia różnych odstępstw od jej dosłownego zastosowania. Wynika to z dużej różnorodności zrealizowanych projektów w ramach Programu, warunków funkcjonowania beneficjentów czy też występujących okoliczności mających wpływ na osiągane wartości wskaźników w projektach. W przypadku niektórych projektów czynności związane z kwestią nieosiągnięcia wskaźników realizowane były na długo przed przyjęciem tej procedury. W rezultacie działaniem nieracjonalnym byłoby realizowanie działań w tych projektach opisanych w procedurze, gdyż powieliliby jedynie czynności wcześniej dokonane w formalnie innej postaci, ale merytorycznie wnoszącej to samo. Nie można na podstawie ww. procedury wyciągnąć wniosku, iż sankcjonowanie działań naprawczych w formie uchwały Zarządu Województwa miałoby następować po każdym rocznym oświadczeniu. Działania naprawcze, do których zobowiązani są beneficjenci w kierowanej korespondencji prowadzone są w całym okresie trwałości projektu. Jak widać obecnie, w dużej części projektów nieosiągnięcie wskaźnika nie jest jednorazową roczną „anomaliją”, stąd działania naprawcze są konieczne zazwyczaj w całym okresie trwałości. Ich ostateczny bilans jest zatem znany po zakończeniu tego okresu. Obecnie, na podstawie wiedzy zebranej w ciągu kilku lat analizy składanych oświadczeń, zdaniem Departamentu, coroczne sankcjonowanie podejmowanych przez beneficjentów działań naprawczych w formie uchwał Zarządu Województwa z uwagi na liczbę przypadków oraz nieostateczny bilans tych działań byłoby działaniem zbędnie obciążającym organ, jakim jest Zarząd Województwa.*

(dowód: akta kontroli str. 637-789, 934-943)

- a) W przypadku projektu *Adaptacja zespołu parkowo-zamkowego w Dzikowie dla potrzeb Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega - etap III*, w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych nie stosowano zasad *Postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I – VII RPO WP oraz Procedury dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu będącego/cych kryterium oceny projektów* stanowiącej część Instrukcji Wykonawczej. W szczególności:
 - nie wzywano beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień i harmonogramu działań naprawczych w zakresie nieosiągniętych wartości wskaźników rezultatu,
 - nie dokonywano analizy stopnia osiągnięcia wskaźnika rezultatu mającej na celu ustalenie hipotetycznej liczby punktów, które uzyskałby projekt na etapie aplikowania, uwzględniając faktyczny poziom osiągnięcia wskaźników,

- nie sporządzano notatki służbowej z tej analizy⁵⁸ i nie przekazywano jej do weryfikacji przez kierownika właściwego oddziału i akceptacji Dyrektora Departamentu/Zastępcy Dyrektora,
- nie stosowano procedur przewidzianych zależnie od wyników ww. analizy w postaci przygotowania projektów stosownych uchwał Zarządu Województwa, pomimo iż w ww. projekcie nie został osiągnięty określony we wniosku o dofinansowanie, poziom wskaźnika rezultatu *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy* w zakładanej wysokości 17 etatów, a jedynie – odpowiednio w latach 2013-2016 – 9, 9, 6 i 8 etatów.

(dowód: akta kontroli str. 637-679)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *W przedmiotowym projekcie trudności z osiągnięciem wskaźnika kluczowego rezultatu Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy beneficjent sygnalizował już w roku 2012. W odpowiedzi na zgłoszone wówczas problemy podjęto działania wyjaśniające i zobowiązujące beneficjenta do podejmowania wszelkich przedsięwzięć służących zwiększeniu wartości wskaźnika dot. miejsc pracy. Zgromadzona od tamtego okresu obszerna korespondencja w sprawie osiągnięcia wskaźnika wskazuje, że podejmowane były stosowne działania wobec beneficjenta. Działania te podejmowane były również po zatwierdzeniu omawianej procedury. Natomiast sporządzenie notatki służbowej, która miałaby zawierać m.in. „propozycję rozwiązania sytuacji” i jej akceptacja przez dyrektora Departamentu w sytuacji, gdy uprzednia korespondencja do beneficjenta w tej sprawie była podpisywana m.in. przez Wicemarszałka Województwa byłoby działaniem nieracjonalnym i nic nie wnoszącym do sprawy. Jeśli chodzi o analizę hipotetycznej liczby punktów, podobnie jak w sprawie uchwał Zarządu Województwa – coroczne obliczanie ww. hipotetycznej liczby jest nieuzasadnione. Jak dotąd w ramach projektu nie została podjęta uchwała Zarządu Województwa w sprawie uznania/nieuznania działań naprawczych, przyjęciu/nieprzyjęciu wyjaśnień beneficjenta. Departament przewiduje w przyszłości podjęcie kroku proceduralnego związanego z podjęciem stosownej uchwały przez Zarząd Województwa.*

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

- b) W przypadku projektu *Utworzenie Centrum Pamięci Generała Władysława Sikorskiego - dobudowa sal muzealno-wystawowych przy domu urodzenia gen. Wł. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym* w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych nie stosowano zasad *Postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I-VII RPO WP oraz Procedury dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu nie będącego/cych kryterium oceny projektów*, stanowiącej część Instrukcji Wykonawczej. W szczególności:
- nie wezwano beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień i harmonogramu działań naprawczych,
 - sporządzona notatka nie zawierała wskazania zakresu (w %) odchylenia zmienionej wartości od wartości pierwotnie założonej oraz informacji o wpływie wskaźnika na osiągnięcie celów projektu,
 - nie zastosowano procedur w postaci przygotowania stosownych projektów uchwał Zarządu Województwa, pomimo iż beneficjent nie osiągnął w 2014 i w 2015 roku

⁵⁸ Notatka taka winna zawierać dane identyfikacyjne projektu i beneficjenta, informację o momencie, w którym powzięto wiedzę o nieosiągnięciu wskaźników w projekcie, zakres (w %) odchylenia zmienionej wartości od wartości pierwotnie założonej, informację czy wskaźnik miał wpływ na wybór projektu do dofinansowania wraz z ustaleniem hipotetycznej liczby punktów, które uzyskałby projekt przyjmując faktyczny poziom osiągnięcia wskaźników, analizę wyjaśnień beneficjenta, informację o wpływie wskaźnika na osiągnięcie celów projektu, propozycję rozwiązania sytuacji i jej uzasadnienie.

wskaźników rezultatu: Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn w zakładanej wartości 1 etatu, Liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych organizowanych w obiektach dziedzictwa kulturowego oraz Liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych organizowanych w obiektach infrastruktury kulturalnej.

(dowód: akta kontroli str. 680-704)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem o nieosiągnięciu wskaźników rezultatu w przedmiotowym projekcie. Poza jednostkowym (jednorocznym) przypadkiem niepełnego osiągnięcia wskaźnika Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem w roku 2012, co wynikało z zamknięcia placówki na miesiąc w związku z przeprowadzaną inwentaryzacją zbiorów, zachowano w okresie trwałości wymóg osiągnięcia przedmiotowych wskaźników. W zakresie wskaźników rezultatu dot. miejsc pracy, zgodnie z założeniami na etapie aplikowania o dofinansowanie, beneficjent oszacował, iż docelowo całkowita liczba nowych etatów wyniesie 2, w tym 1 dla kobiety i 1 dla mężczyzny. W efekcie, zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Beneficjenta w składanych Oświadczeniach w sprawie zachowania trwałości projektu, w pierwszych latach okresu trwałości, stworzono i utrzymywano 3 miejsca pracy, a w dwóch ostatnich latach okresu trwałości utrzymywano 2 miejsca pracy, które dotyczyły kobiet. Sytuację taką Beneficjent wytłumaczył specyfiką utworzonych miejsc pracy i zgłoszonym zainteresowaniem na podjęcie pracy czy posiadanymi kwalifikacjami osób biorących udział w procesie rekrutacji. Zatem łączna liczba osób zatrudnionych w wyniku realizacji projektu została zachowana, wskaźnik kluczowy ogólny Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy w pełni osiągnięty. Co najważniejsze, zachwianie pierwotnie oszacowanej proporcji w zakresie płci osób zatrudnionych pozostaje bez wpływu na liczbę uzyskanych punktów w trakcie oceny projektu, gdyż kryterium tej oceny ściśle związane jest ze wskaźnikiem łącznym rezultatu dot. liczby utworzonych miejsc pracy ogółem. Reasumując, oczekiwanie od beneficjenta działań naprawczych związanych z zatrudnieniem 1 mężczyzny i ignorowanie faktu zatrudnienia 1 kobiety byłoby nieuzasadnione. W odniesieniu do wskaźników: Liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych organizowanych w obiektach dziedzictwa kulturowego oraz Liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych organizowanych w obiektach infrastruktury kulturalnej nie można przyjąć założenia o ich nieosiągnięciu w roku 2014 czy 2015. Beneficjent przedstawiając wartość tego wskaźnika w poszczególnych latach okresu trwałości informuje, że wskaźniki te stanowią średnią liczbę osób biorących udział w poszczególnych imprezach. Widoczny jest w tym zakresie błąd metodologiczny szacowania wartości tych wskaźników, który w konsekwencji powoduje, że wskaźniki te nie odzwierciedlają rzeczywistej liczby osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach publicznych w danym roku. Departament przyjmuje, że wartość tych wskaźników określonych jako ogólna liczba osób uczestniczących w imprezach/wydarzeniach w ciągu roku jest znacznie wyższa od prezentowanej średniej liczby osób uczestniczących w poszczególnych imprezach. Oczywiście ww. błąd mógł być wychwycony na etapie oceny wniosku o dofinansowanie (został on wychwycony dopiero na etapie weryfikacji oświadczeń w okresie trwałości), jednakże kwestia ta pozostała bez wpływu na dofinansowanie projektu. Nieuzasadnione jest – wobec istnienia ww. błędu – zarzucanie beneficjentowi nieosiągnięcia wskaźnika, gdyż na podstawie oświadczeń wiadomo, iż faktycznie liczba osób uczestniczących jest nieporównywalnie większa (np. w roku 2014 średnia liczba uczestniczących = 32

osoby na imprezę x liczba imprez 35 = 1.120 osoby). Z uwagi na powyższe, zapisy procedury nie powinny być stosowane w odniesieniu do tego projektu.

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

- c) W przypadku projektu *Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta Sanoka poprzez renowację polichromii w kościele przyklasztornym O.O. Franciszkanów oraz budowę wielopoziomowego parkingu w okolicach rynku miejskiego* w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych nie stosowano zasad *Postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I-VII RPO WP oraz Procedury dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu nie będącego/cych kryterium oceny projektów* stanowiącej część Instrukcji Wykonawczej. W szczególności:

- nie wezwano beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień i harmonogramu działań naprawczych,

- nie zastosowano procedur w postaci przygotowania stosownych projektów uchwał Zarządu Województwa, pomimo iż beneficjent nie osiągnął w 2015 roku wskaźnika rezultatu *Liczba osób korzystających z infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej*.

(dowód: akta kontroli str. 705-728)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *Beneficjent w składanych corocznie Oświadczeniach w sprawie trwałości przedstawiał wyjaśnienia w zakresie niepełnego osiągnięcia wskaźnika Liczba osób korzystających z infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Każdorazowo w dotychczas przedłożonych Oświadczeniach szczegółowo prezentował metodologię wyliczenia tego wskaźnika w danym roku oraz wskazywał na planowane działania naprawcze, których realizacja miała doprowadzić do pełnego osiągnięcia omawianego wskaźnika. Zwrócić uwagę należy na fakt, iż już w skierowanej do beneficjenta korespondencji w 2015 r. na podstawie informacji zawartych w Oświadczeniu za rok 2014 - będącym pierwszym rokiem okresu trwałości, zobowiązano go m.in. do realizacji zadeklarowanych wówczas działań naprawczych wskazując jednocześnie, że działania te należy prowadzić ciągle, co najmniej do końca okresu trwałości. W piśmie tym wskazywano również, że w przypadku dalszego niepełnego osiągnięcia tego wskaźnika, konieczne będzie wskazanie konkretnych informacji na temat przyczyn nieosiągnięcia, zakresu podjętych i zrealizowanych przedsięwzięć oraz ich efektów. Informacje te należało ująć w kolejnym Oświadczeniu za rok 2015. Biorąc pod uwagę ww. pismo Urzędu odnoszące się do problemu niepełnego osiągnięcia wskaźnika w projekcie, a także uwzględniając informacje zawarte w Oświadczeniu za rok 2015 odstąpiono od kierowania kolejnego pisma do beneficjenta uznając takie działanie za bezprzedmiotowe. Nie można zatem zgodzić się ze stwierdzeniem o braku wezwania beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień czy harmonogramu działań naprawczych, gdyż zobowiązanie do przedstawienia tych informacji przez beneficjenta wynikało z zapisów ww. pisma Urzędu, a on sam w każdym Oświadczeniu (począwszy od pierwszego) ujmował niezbędne dane. Realizowanie procedury bez względu na treść oświadczenia prowadziłoby do niepotrzebnych biurokratycznych działań, na które Departament wobec ogromu innych koniecznych zadań nie może sobie pozwolić.*

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

- d) W przypadku projektu *Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych obiektów Iwonicza Zdroju - "Biały Orzeł" i "Ustronie"* w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych nie stosowano zasad *Postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I-VII RPO WP oraz Procedury dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu nie będącego/cych kryterium oceny projektów* stanowiącej część Instrukcji

Wykonawczej. W szczególności nie wyegzekwowano od beneficjenta harmonogramu działań naprawczych, w przypadku nieosiągnięcia wskaźników rezultatu *Liczba osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych elementów architektury zdrojowej, parków zdrojowych, pijalni wód i domów zdrojowych oraz Liczba osób korzystająca z infrastruktury kulturalnej* oraz nie zastosowano procedur w postaci przygotowania stosownych uchwał Zarządu Województwa.

(dowód: akta kontroli str. 729-757)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *W korespondencji kierowanej do beneficjenta w związku z niepełnym osiągnięciem wskaźników rezultatu Liczba osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych elementów architektury zdrojowej, parków zdrojowych, pijalni wód i domów zdrojowych i Liczba osób korzystająca z infrastruktury kulturalnej, zachęcano i motywowano go do podejmowania działań naprawczych w celu poprawy stopnia osiągnięcia wskaźników. Zwrócić jednak uwagę należy na uwarunkowania wykorzystania powstałej w ramach projektu infrastruktury oraz okoliczności, które miały/mają wpływ na poziom osiąganych wskaźników. Z informacji przedstawianych przez beneficjenta w ramach składanych corocznie Oświadczeń wynika, iż oprócz roku 2013, gdzie niepełne osiągnięcie ww. wskaźników spowodowane było brakiem kontraktu z ZUS, niepełną realizacją kontraktu z NFZ oraz koniecznością wyłączenia niektórych pokoi w celu przeprowadzenia niezbędnych remontów, główną przyczyną niepełnego osiągnięcia wskaźników w dalszych latach okresu trwałości była zmiana warunków kontraktów z ZUS i NFZ, które wprowadziły większe wymagania w zakresie standardów zakwaterowania kuracjuszy. Konsekwencją zaostrzenia wymagań odnośnie metrażu przypadającego na kuracjusza było zmniejszenie ilości pokoi 3 – osobowych kosztem wzrostu ilości pokoi 2 – osobowych oraz zapewnienie kilku pokoi jednoosobowych, co spowodowało spadek liczby dostępnych miejsc w obu obiektach ze 146 do 103, a więc zmniejszyła się maksymalna zakładana w projekcie ilość osób korzystających z pobytu w obu budynkach. Beneficjent wyjaśniał, iż w przypadku braku spełnienia wymagań ZUS i NFZ Spółce groziło zerwanie kontraktu, co negatywnie mogło wpłynąć na osiągnięcie wskaźników. Beneficjent wskazuje również, że pełna realizacja umów z NFZ i ZUS (na dotychczasowych warunkach kontraktowych) może zapewnić realizację obu wskaźników na maksymalnym poziomie około 78%. W takim przypadku, uwzględniając bardzo ograniczone możliwości beneficjenta w zakresie poprawy stopnia osiągnięcia omawianych wskaźników, związane z renegotiacją warunków zawartych umów, o czym informował kilkakrotnie w przedkładanych Oświadczeniach czy wyjaśnieniach, egzekwowanie od beneficjenta harmonogramu działań naprawczych było nieracjonalne. Należy zauważyć przy tym, iż zgodnie z procedurą w przypadku nieosiągnięcia zakładanego we wniosku o dofinansowanie poziomu wskaźnika rezultatu realizacji projektu w każdym przypadku wzywa beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień i harmonogramu działań naprawczych jeżeli przedstawienie takiego harmonogramu jest zasadne.*

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

- e) W przypadku projektu *Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Dubiecko poprzez utworzenie obiektów infrastruktury turystycznej wraz z remontem i konserwacją zabytkowych elementów sakralnych* IZ nie podejmowała żadnych udokumentowanych działań wobec beneficjenta, który w oświadczeniu w sprawie trwałości za rok 2012 poinformował, iż nie osiągnął w ww. roku wskaźników rezultatu: *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji*

turystycznej oraz Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objętego wsparciem.

W przypadku tego samego projektu nie podejmowano działań wobec beneficjenta, przewidzianych zasadami *Postępowania w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników rezultatu w zakresie osi priorytetowych I-VII RPO WP oraz Procedurą dot. nieosiągnięcia wartości docelowych wskaźnika/ów rezultatu nie będącego/cych kryterium oceny projektów*, stanowiącą część Instrukcji Wykonawczej, pomimo iż beneficjent nie osiągnął w latach 2015 i 2016 wskaźnika rezultatu *Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej*, a zalecenia z kontroli trwałości przeprowadzonej w maju 2015 r. nie zostały wykonane.

(dowód: akta kontroli str. 758-789)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *W momencie identyfikacji problemów z osiągnięciem wskaźników nie istniały wówczas gotowe i sprawdzone rozwiązania w zakresie sposobu postępowania w takich przypadkach. Dodatkowo beneficjent wskazał, iż powodem nieosiągnięcia tych wskaźników był brak konsekwencji wpisów do kroniki, a w ramach działań naprawczych zapewnił wzmocnienie przeglądów kroniki i udział przedstawiciela Urzędu Gminy w oprowadzaniu turystów po obiektach. Należało zatem oczekiwać, iż zobowiązanie samego beneficjenta do należytej staranności w prowadzeniu ewidencji pozwoli w przyszłym okresie na właściwe wypełnianie obowiązków wynikających z zawartej umowy. Działania podejmowane w odniesieniu do tego projektu w dalszych latach okresu trwałości wynikały głównie z ustaleń podjętych w trakcie kontroli kompleksowej na miejscu realizacji – kontroli trwałości, którą przeprowadzono w maju 2014 r. W roku 2014 odstąpiono zatem od podejmowania działań w oparciu o informacje przedstawione przez beneficjenta w Oświadczeniu za rok 2013, z uwagi na rozpoczęcie działań kontrolnych. W oparciu o wynik przeprowadzonej kontroli trwałości, w tym wydane zalecenia pokontrolne odnoszące się do ww. wskaźników, a także wskazany w zaleceniach pokontrolnych termin na osiągnięcie wartości wskaźników na poziomie zgodnym z wnioskiem o dofinansowanie, tj. rok 2015, bezzasadne.*

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

2. W wyniku kontroli trwałości projektu *Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Dubiecko poprzez utworzenie obiektów infrastruktury turystycznej wraz z remontem i konserwacją zabytkowych elementów sakralnych* w dniach 19-20 maja 2014 r. uznano za dostateczny przesłany przez beneficjenta sposób wdrożenia rekomendacji oraz plan działań naprawczych, pomimo iż beneficjent nie przedstawił żadnych działań naprawczych mających na celu osiągnięcie zakładanego poziomu wskaźników rezultatu. Jedynie w piśmie z dnia 20 listopada 2014 r. wskazał, jakie wielkości obu niezrealizowanych wskaźników rezultatu planuje osiągnąć (ze wskazaniem planowanej liczby osób uczestniczących w poszczególnych wydarzeniach w obiektach infrastruktury projektu), zaś w dniu 28 listopada 2014 r. przesłał pismo, w którym stwierdził, iż wskaźnikami pomiaru liczby osób odwiedzających obiekty będzie dokumentacja fotograficzna lub wpis do księgi pamiątkowej, a w przypadku turystów korzystających z systemu informacji i rezerwacji będzie to lista osób.

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych, Pan Ryszard Jur podał m.in., iż: *W wyniku dokonanej analizy spełnienia kryteriów jakościowych podlegających ocenie merytorycznej stwierdzono, iż fakt nieosiągnięcia zakładanych we wniosku o dofinansowanie wartości ww. wskaźnika rezultatu nie wpływa na kwestie, które były przedmiotem punktacji na*

etapie oceny wniosku o dofinansowanie w związku z czym nie stanowi to przesłanki do rozwiązania umowy o dofinansowanie. Uwzględniając powyższe, przesłaną przez Beneficjenta informację nt. sposobu wdrożenia zaleceń pokontrolnych uznano za dostateczną.

(dowód: akta kontroli str. 934-943)

3. Zarząd Województwa nie wyegzekwował od PROT właściwego nadzoru nad realizacją *Strategii rozwoju turystyki*. PROT nie sporządzał bowiem kwartalnych raportów oraz raportów z analiz okresowych (audyty strategii) – w tym dwóch w trakcie realizacji (analizy ex middle) oraz na zakończenie cyklu poszczególnych projektów (analiza ex post), w tym raportu (oceny) z oddziaływania tej Strategii oraz wdrażanych w jej ramach działań. Obowiązki te zostały nałożone na PROT w ww. Strategii, a przedstawiciele Zarządu Województwa pełnili funkcje Prezesa Zarządu lub Wiceprezesa Zarządu PROT.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę – w związku z ustawowym zadaniem samorządu województwa dotyczącym prowadzenia polityki rozwoju województwa – analizowania długotrwałych efektów zrealizowanych projektów, także po upływie okresu ich trwałości. Przemawia za tym nie tylko potrzeba gospodarnego wykorzystania znacznych środków zaangażowanych w ramach RPO WP, ale także zapisy dokumentów strategicznych, w których podnoszony jest postulat długotrwałych efektów realizowanych działań w zakresie turystyki.

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wszystkie projekty mające na celu wsparcie turystyki objęte dofinansowaniem w ramach osi: I⁵⁹ oraz VI (z wyjątkiem czterech projektów, w przypadku których zostały rozwiązane umowy) zostały w pełni zrealizowane, a założone wskaźniki produktu – osiągnięte.

Trwałość projektów realizowanych w ramach I osi – oprócz dwóch przypadków, dla których w trakcie trwania kontroli NIK nie upłynął okres trwałości – została zachowana. Stwierdzono, że w przypadku 9 projektów beneficjenci nie osiągnęli wszystkich założonych wskaźników rezultatu, a działania podejmowane przez IZ wobec tych beneficjentów były zgodne z przepisami wewnętrznymi (Instrukcją Wykonawczą) przyjętymi w Urzędzie.

W przypadku projektów realizowanych w ramach osi VI trwałość projektów została zachowana w okresie pięcioletnim od zakończenia ich realizacji, jednakże w przypadku 6 projektów nie udało się osiągnąć wszystkich założonych wskaźników rezultatu. W związku z nieosiągnięciem tych wskaźników Urząd w niektórych przypadkach (związanych z analizą oświadczeń w sprawie zachowania trwałości, jak i kontroli przeprowadzonej u beneficjentów) nie przestrzegał wewnętrznych procedur przewidzianych dla takich sytuacji w Instrukcji Wykonawczej. W tych przypadkach podejmowano inne czynności, niż przewidziane w Instrukcji Wykonawczej. Działania takie NIK ocenia jako nierzetelne.

Działania Urzędu były niewystarczające, a w efekcie również nieskuteczne, ponieważ nie udało się uzyskać zakładanych wartości wskaźników w większości projektów, w których stwierdzono problemy z ich osiągnięciem. Szczególnie istotne było to w przypadku projektu *Adaptacja zespołu parkowo-zamkowego w Dzikowie dla potrzeb Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega – etap III*, gdzie przez cały okres trwałości projektu nie utworzono połowy nowych miejsc pracy, pomimo iż zakładana przez beneficjenta wartość wskaźnika dotycząca nowych miejsc pracy była punktowana na etapie konkursu, a beneficjent ten uzyskał za zakładane wielkości maksymalną, przysługującą liczbę punktów.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż osiągnięte zostały cele RPO WP dla osi VI, jednakże w roku 2012 wartości wskaźników zostały przeszacowane w związku ze

⁵⁹ Projekty dotyczące naboru w ramach konkursu ogłoszonego w 2008 r.

znaczną liczbą wniosków dotyczących wsparcia z zakresu kultury. Było to konsekwencją przyjęcia w ramach konkursu kryteriów promujących projekty dotyczące wsparcia kultury. W efekcie docelową wartość wskaźników związanych z rozwojem turystyki ograniczono, zaś zwiększono docelowe wartości wskaźników projektów z zakresu wsparcia kultury.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, dofinansowane w ramach osi VI projekty przyczyniły się do rozwoju turystyki w województwie podkarpackim, zwłaszcza że większość objętych dofinansowaniem obiektów o charakterze kulturowym (muzea, zabytki itp.) stanowiła również element oferty turystycznej, co skutkowało podniesieniem atrakcyjności województwa dla turystów. Projekty te wychodziły naprzeciw potrzebom województwa w zakresie rozwoju turystyki, jednakże ewaluacja działań podejmowanych w ramach RPO WP wskazuje, iż zasadne jest dalsze kontynuowanie działań w tym zakresie. Spójność działań w zakresie turystyki była realizowana poprzez połączenie wsparcia przedsiębiorców w zakresie bazy gastronomiczno-noclegowej, jst i organizacji społecznych oraz kościelnych.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż dane dotyczące rozwoju ruchu turystycznego Urząd pozyskiwał w przeważającej mierze z GUS, pomimo iż *Strategia rozwoju turystyki* przewidywała, iż nadzór nad wdrażaniem *Strategii* jest zadaniem PROT. W ocenie NIK, Urząd nie wyegzekwował od PROT sprawowania stosownego nadzoru nad wdrażaniem *Strategii*, w szczególności sporządzania i przedkładania wymaganych raportów, pomimo iż przedstawiciele Zarządu Województwa pełnili w PROT funkcje Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu.

W Urzędzie podejmowano działania mające na celu promocję turystyki w regionie. Nie opracowano jednak strategii promocji turystyki w formie dokumentu, mimo iż na potrzebę jego opracowania wskazywały zapisy *Strategii rozwoju turystyki*.

Współpraca i komunikacja w dziedzinie turystyki w związku z jej wsparciem środkami UE.

Opis stanu
faktycznego

1. Urząd promował wśród potencjalnych beneficjentów możliwość wykorzystania środków z funduszy UE, w tym również środków na realizację projektów służących rozwojowi turystyki. Działania te prowadzone były poprzez zamieszczanie informacji w serwisie internetowym www.wrota.podkarpackie.pl. Stosowane były również metody i narzędzia komunikacji dla potencjalnych beneficjentów, tj.: kampanie informacyjne, publikacje, szkolenia i spotkania robocze, konferencje i seminaria, wyjazdy studyjne, współpraca z mediami, kontakt beneficjentów z pracownikami zajmującymi się wdrażaniem RPO WP. Celem dotarcia do jak najszerszego grona potencjalnych beneficjentów, prowadzony był Główny Punkt Informacyjny w Urzędzie oraz punkty w głównych miastach regionu⁶⁰, a także mobilne punkty informacyjne, poprzez które konsultanci i doradcy udzielali pomocy podczas dyżurów w gminach na terenie województwa podkarpackiego.

Ponadto na terenie województwa podkarpackiego realizowane były dwa programy współpracy transgranicznej, finansowane ze środków UE: Program Współpracy Transgranicznej Polska-Słowacja oraz Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina (w perspektywie finansowej 2007-2013) oraz Interreg V-A Polska-Słowacja i Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina (w perspektywie finansowej 2014-2020), które obejmowały swoim zakresem tematycznym m.in. projekty związane ze wsparciem turystyki. Działania promocyjne dla ww. programów obejmowały zamieszczanie informacji w zakresie programów, naborów wniosków, szkoleń, konferencji w serwisie internetowym

⁶⁰ Dębica, Krosno, Mielec, Przemyśl, Sanok, Stalowa Wola, Tamobrzeg,

www.ewt.podkarpackie.pl oraz informowanie drogą elektroniczną potencjalnych beneficjentów o możliwości dofinansowania projektów.

(dowód: akta kontroli str. 2213-2256)

2. IZ oprócz zachęcania beneficjentów do zachowania i utrzymania projektów po upływie okresu trwałości, w przypadku kierowanych przez nich pytań, nie podejmowała innych działań z tym związanych.

Wyjaśniając Sekretarz Województwa, Pan Lesław Majkut podał m.in., że *w kontekście obecnie funkcjonujących przepisów prawa unijnego i krajowego nakładanie na Beneficjentów obowiązków wykraczających poza okres trwałości nie było prawnie uzasadnione. Obecnie pracownicy Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych są zaangażowani niemal w całości we wdrażanie programu 2014-2020 i nie ma realnych szans – wobec skali programów i liczby projektów – by jednocześnie wdrażać nowy program i realizować szerzej zakrojone działania związane z utrzymywaniem projektów po okresie trwałości, tym bardziej iż nie ma ku temu podstaw prawnych. Monitorowanie trwałości projektu prowadzone przez IZ polega na weryfikacji trwałości projektu dokonywanej na próbie projektów oraz analizie okresowo wypełnianych przez Beneficjentów Oświadczeń w sprawie trwałości. Na ich podstawie IZ przeprowadza analizę ryzyka, która stanowi podstawę do wytypowania projektów podlegających kontroli. Przepisy krajowe i unijne nie wprowadzają obowiązku kontroli projektu po zakończeniu okresu trwałości.*

(dowód: akta kontroli str. 2213-2232)

3. IZ nie prowadziła działań mających na celu zachęcanie beneficjentów do realizacji polityki cenowej, stymulującej korzystanie z więcej niż jednego obiektu.

Wyjaśniając Sekretarz Województwa, Pan Lesław Majkut podał m.in., że *skala programu 2007-2013, liczba i różnorodność dofinansowanych projektów oraz liczne wymogi związane z ich oceną, rozliczeniem, kontrolą wyklucza realną możliwość angażowania się IZ w formułowanie takich i podobnych zachęt/wskazówek dotyczących eksploatacji infrastruktury tak w turystyce, jak i w pozostałych dziedzinach objętych wsparciem w programie.*

(dowód: akta kontroli str. 2213-2232)

- 4, 5. Samorząd Województwa na bieżąco współpracował z ościennymi województwami, gminami i podmiotami turystycznymi. Działania te skierowane były na kompleksowy rozwój turystyki oraz współpracę międzynarodową. Współpraca ta polegała m.in. na organizacji spotkań, konferencji, wyjazdów studyjnych, akcji promujących region itp. W 2009 r. Województwo Podkarpackie wraz z innymi województwami⁶¹ podpisało list intencyjny dotyczący oznakowania *Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej*. W 2012 r. Samorząd Województwa zrealizował zadanie obejmujące oznakowanie i promocję ww. szlaku.

W ramach PWT Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 „Mikroprojekty”, w 2010 r. zrealizowano projekt *Transgraniczny produkt turystyczny – Zaklęte w drewnie*, w ramach którego powstała zintegrowana i komplementarna oferta sieciowa łącząca podkarpackie i słowackie szlaki architektury drewnianej. W 2013 r. zrealizowano projekt *Szlak Frontu Wschodniego – turystyczna aktywizacja pogranicza*, którego celem było oznakowanie szlaku na pograniczu polsko-słowackim (uzupełnienie do działań wykonanych w 2012 r.), popularyzacja tego regionu wśród turystów oraz uświadomienie mieszkańcom pogranicza, iż dysponują walorami, w oparciu o które mogą rozwijać turystyczną działalność gospodarczą. Realizując ww. projekty Samorząd Województwa współpracował

⁶¹ Małopolskie, Lubelskie, Świętokrzyskie, Łódzkie, Podlaskie, Mazowieckie, Warmińsko-mazurskie.

z organizacjami turystycznymi w zakresie promocji projektów, m.in. na targach turystycznych.

W latach 2012-2014 Województwo Podkarpackie uczestniczyło jako partner w realizacji projektu TOURAGE⁶². Głównym celem projektu była wymiana doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy regionami i instytucjami europejskimi w zakresie wsparcia regionalnych polityk rozwoju związanych z turystyką, a zwłaszcza turystyką osób starszych.

W 2016 r. w ramach Programu Interreg V-A PL-SK 2014-2020 przygotowano i złożono 4 wnioski, które ocenione zostały pozytywnie i są obecnie realizowane: *Szlak Maryjny (Światło ze Wschodu)*, *Szlak Kultury Wołoskiej*, *Szlakiem obiektów UNESCO na pograniczu polsko-słowackim* (mikroprojekt), *W Sercu Karpat – granica, która łączy* (mikroprojekt).

W ramach współpracy z podmiotami z branży turystycznej⁶³ zorganizowano akcję promującą Bieszczady *Karpacki Jarmark Turystyczny*, podczas której dokonano prezentacji oferty turystycznej i kulturowej Karpat.⁶⁴ W 2011 r. podczas XV Światowego Festiwalu Zespołów Polonijnych zorganizowano konferencję *Turystyka nie zna granic* dla ośrodków polonijnych na świecie, przedstawiciele Polskiej Organizacji Turystycznej i jej ośrodków zagranicznych oraz przedstawiciele branży turystycznej województwa podkarpackiego. W ramach promocji zorganizowano objazd studyjny w celu zaprezentowania oferty turystycznej regionu.

W ramach promocji projektu *Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja*, współpracowano z PROT w zakresie dystrybucji materiałów promocyjnych. Współpraca ta obejmowała pośrednictwo pomiędzy Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, które było liderem projektu. W ramach współpracy z Uniwersyteciem Rzeszowskim organizowano warsztaty mające na celu aktywizację branży turystycznej regionu. Podczas warsztatów przeprowadzano zajęcia teoretyczne i praktyczne, obejmujące zagadnienia z marketingu turystycznego.

Przykładem cyklicznych akcji promujących region było:

- zorganizowanie, w okresie zimowym, wydarzenia *Alaska daleko, Podkarpackie tuż, tuż...*, któremu towarzyszyły wyścigi psich zaprzęgów o puchar Marszałka Województwa Podkarpackiego,
- zorganizowanie w gminie Lubaczów, celem wsparcia ruchu turystycznego na terenie podkarpackiej części Roztocza, przedsięwzięcia *Kresowa OFFensywa Kulturowa*. W jej ramach odbywało się Transgraniczne Forum Turystyki Kulturowej oraz Międzynarodowy Turniej Łuczniczy,
- coroczna organizacja Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Turystyki (każdego roku w innym miejscu), na których lokalni gospodarze mogą prezentować własne atrakcje turystyczne.

Województwo Podkarpackie zlecało również zadania z zakresu turystyki (w ramach ogłaszanych konkursów) organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*⁶⁵:

⁶² TOURAGE (Rozwój Turystyki Osób Starszych w Regionach Peryferyjnych) projekt realizowany w ramach Programu Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IVC. Partnerem wiodącym była Regionalna Rada Północnej Karelii (Finlandia), pozostali partnerzy to: Region Vidzeme (Łotwa), Agencja Rozwoju Regionalnego Észak-Alföld (Węgry), Agencja Koordynacji Rozwoju Regionu Balaton (Węgry), Region Wschodnia Macedonia i Tracja (Grecja), Agencja Rozwoju Regionalnego Kraju Preszowskiego (Słowacja), Związek Gmin Euroregionu Bałtyk (Polska), Regionalne Stowarzyszenie Turystyczne Burgas (Bułgaria), West Regional Authority (Irlandia), Rada Obwodu Grenada (Hiszpania).

⁶³ Karpackie Stowarzyszenie Turystyczno-Kulturalne „Dar Karpat”, Bieszczadzkie Centrum Informacji i Promocji w Ustrzykach Dolnych, Ustrzyckie Stowarzyszenie Turystyczne „Bieszczady”, Ustrzycki Dom Kultury.

⁶⁴ Uczestnikami imprezy byli m.in. przedstawiciele Słowacji, czeskiego Kraju Zlínskiego, rumuńskiego regionu Maramures oraz ukraińskiego Obwodu Iwanofrankowskiego – regionów partnerskich Województwa Podkarpackiego.

⁶⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 239 ze zm.

- w 2012 r. przedmiotem konkursu było tworzenie nowych atrakcji i produktów turystycznych w regionie oraz modernizacja już istniejących, realizacja ponadlokalnych – regionalnych, wojewódzkich, krajowych i międzynarodowych przedsięwzięć promujących turystykę regionu, działania z zakresu podnoszenia jakości usług turystycznych, opracowanie ekspertyz, analiz, badań z zakresu turystyki,

- w 2013 r. i w 2016 r. przedmiotem konkursów była realizacja zadań polegających na modernizacji i podnoszeniu atrakcyjności już istniejących produktów i atrakcji turystycznych w regionie. Ponadto w 2013 r. w ramach kolejnego konkursu zorganizowane zostało forum turystyczne dla przedstawicieli organizacji polonijnych oraz polonijnych biur podróży.

Obecnie obowiązująca *Strategia rozwoju województwa*, przygotowana została w oparciu o nową koncepcję polityki regionalnej, która zakładała większe zaangażowanie partnerów i przedstawicieli różnych środowisk społeczno-gospodarczych, w wyznaczanie jej kierunków rozwoju. W opracowanie tej strategii zaangażowano przedstawicieli różnych środowisk eksperckich, poprzez włączenie ich w zespoły zadaniowe i podzespoły tematyczne, w poszczególnych obszarach problemowych. Projekt dokumentu poddany został konsultacjom społecznym, a zainteresowanym zapewniono możliwość wnoszenia uwag i wniosków. Zarząd Województwa zwrócił się z prośbą do innych podmiotów⁶⁶ o udział w konsultacjach oraz przekazanie ewentualnych uwag i propozycji. Dodatkowym instrumentem, wspierającym realizację ww. Strategii w zakresie przyjętych kierunków rozwoju województwa było Podkarpackie Forum Terytorialne⁶⁷. Ponadto 7 kwietnia 2015 r. Zarząd Województwa przyjął dwa programy strategiczne, opracowane przy współpracy lokalnych samorządów, instytucji i organizacji branżowych, tj.: *Program Strategiczny „Błękitny San”* oraz *Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad*, zintegrowane ze Strategią, będące jednym z jej instrumentów realizacyjnych. W ramach powyższych programów powołane zostały uchwałami Zarządu Województwa⁶⁸ Rady Programowe, jako organy wspierające realizację tych programów. Do zadań Rad Programowych należało m.in. opiniowanie rocznych sprawozdań z realizacji ww. programów oraz opiniowanie przygotowanych przez jst propozycji zmian, a także zgłaszanie własnych projektów zmian.

Cztery organizacje turystyczne⁶⁹ stwierdziły, iż nie współpracowały z Samorządem Województwa w celu promocji efektów projektów realizowanych w zakresie turystyki w ramach RPO WP.

(dowód: akta kontroli str. 2203-2396)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w Urzędzie promowano możliwość wykorzystania – przez potencjalnych beneficjentów – środków z funduszy UE, na realizację projektów służących rozwojowi turystyki. Podstawowym narzędziem do przekazywania informacji był serwis internetowy. Ponadto stosowano inne dostępne metody i narzędzia komunikacji dla potencjalnych beneficjentów. Poprzez organizację spotkań, konferencji, wyjazdów studyjnych, akcji promujących region, na bieżąco współpracowano z ościennymi województwami, gminami i podmiotami

⁶⁶ Marszałków województw: Lubelskiego, Małopolskiego, Świętokrzyskiego oraz Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej, Zakarpackiej Obwodowej Administracji Państwowej i Presovského Samospravného Kraja.

⁶⁷ Powołane uchwałą nr 282/6837/13 Zarządu Województwa z dnia 22 października 2013 r.

⁶⁸ Uchwały nr 234/4695/16 i nr 234/4696/16 z dnia 8 listopada 2016 r.

⁶⁹ Lokalna Organizacja Turystyczna „Pogórze”, Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna w Rzeszowie, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Przemyślu, Związek Gmin Turystycznych Ziemi Łańcucko-Leżajskiej, przy czym Lokalna Organizacja Turystyczna „Pogórze” wyjaśniła, iż nie prowadzi działalności statutowej.

turystycznymi, celem wypracowania wspólnego, jednolitego kierunku działania, skierowanego na kompleksowy rozwój turystyki oraz współpracę międzynarodową. Zdaniem NIK, w celu promocji efektów projektów zrealizowanych w zakresie turystyki, zasadnym byłoby podjęcie współpracy w tej dziedzinie, z organizacjami turystycznymi.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷⁰, wnosi o:

1. Przeprowadzenie analizy w zakresie wpływu nieosiągnięcia wartości wskaźnika rezultatu (objętego punktacją na etapie konkursu) w ramach projektu *Adaptacja zespołu parkowo-zamkowego w Dzikowie dla potrzeb Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega - etap III* na wybór projektu i poziom dofinansowania oraz podjęcie działań adekwatnych do wyniku tej analizy, zgodnie z Instrukcją Wykonawczą IZ RPO WP.
2. Zapewnienie podejmowania działań zgodnych z Instrukcją Wykonawczą IZ RPO WP, w zakresie egzekwowania wartości wskaźników rezultatu w projektach, których okres trwałości jeszcze się nie zakończył.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor

Wiesław Motyka

Kontroler

Sebastian Szozda

Główny specjalista k. p.

.....
podpis

.....
podpis

⁷⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.